

שערים עליונים נרמה לו הם למטה ותחתונים נרמה לו כאלו הוא מלמעלה. (היכל הברכה לה"ק מקאמארכא פ' ברכה):
 ובמ' תפלה למטה פ' לך מדורו הה"ק ר' משה זללה"ה מסאמבור כ' ח"ל כאשר שמעתי מאחי אמ"ו (הנה"ק רבינו זבי הירש מזיריטשוב) שלי"ט. ח"ל שאמר פעם אחת ראה את הה"מ דק' זלאטשוב בחלום ויפך לאחי שית' שמיוס שנפטר מעולם הזה מעלין אותו מעולם לעולם ולכל עולם שמעלין נשמתו הקדושה נראה לו שהוא על הארץ וראה על גביו שמים וכשמעלין אותו לעולם עליון נעשו השמים שראה עד אחת ארץ ורואה על גביו שמים גבוהים כן הוא מיוס פטירתו בכל יום שמעלין אותו מעולם לעולם עליון על דרך זה נעשה משמים שבועלם תחתיו ארץ בעולם עליון ע"כ ודפת"ה:

שיר השירים

ידיו גלילי זהב. שמעתי מהמנוח הרב הג' הסהר מו"ה יצחק זללה"ה אבד"ק פריססחא הכונה היינו ששתי ידיה הגדולה והיך הרמה המרומזין על חסד ורחמים המה מסבבים את היר השלישי הוא היר החזקה ועי"ז ככלל דין בחסד ורחמים וזו גלילי זהב כי זהב מורה על דין כי משפון זהב יאחה (איוב ל"ז) משפון תפתח כו' (ירמ' א') ואוהיות זהב מגוללין מבפנים ומאחור בשתי ידיה כי לפני אות' ז' הוא ז' ולאחר ז' הוא ח' עולה למספר יד וגם קודם ה' הוא ד' ולאחר ה' הוא ו' וקודם ב' הוא א' ולאחר ב' הוא ג' וגמלא פעם ב' מספר יד הכי עזה שהוא יד החזקה הוא מגולל בשתי פעמים יד הגדולה ויד הרמה והמה חסד ורחמים ע"כ דפת"ה: (כתב יד מבטמ"ס עהר רעיונים) (ואולי יש לכון בזה כוונת מהרש"ל בשבת ד"ל: המאסף)

קהלת

(קפ"ה ד'). אל תבדל על פיך ונו' כי האלהים בשמים ואתה על הארץ ע"כ ידיו דבריד מעשים כ"ל כשתשוב בדעתך שיתברך שמו הוא בשמים ואינו שומע דיבורך אזי תמטע בדברים משא"כ כשתדע בדיבור שיתברך מלא כל הארץ כבודו ולא תזון יראתך מיתברך אזי מותר לך להרבות בדיבורי שבוואי לא תדבר שום דיבור נגד ראוט יתברך: (ס' אממתת בנימין על קהלת בשם הרב הקדוש רי"ם מ"מ דזלאטשוב)

שמואל א

(יב) בילא ימוש ה' את עמו בעבור שמו הגדול, פי' שיש להקב"ה שם שנקרא גדול על שם שנתן חסדים וגדולה לאנשים ואין טובה בא לעולם אלא בשביל ישראל לכן לא יקום עמו כו מה יעשה לשמו הגדול: שמעתי ממו"ר [הה"ק רי"ם זוק"ל]: (ס' ארץ החיים מבעל באר מים חיים בלקוטים יעשי א').

ישעיה

(קפ"ה ג'). וקרא ונו' ואמר קדוש קדוש קדוש ונו'. כשמקדשים את השלשה היינו מוח

מות ולב זכרים ואז ה' לבאות מלא כל הארץ כבודו : (ראשי בשמים פ' שמוס . בשם
 פוחנו הה"ק ר"י מראדוויל זללה"ה)

(קפי' כ"ז) הבאים ישרש יעקב . בשם רבי (הה"ק ר"ימ) זוק"ל הבאים לעבד
 להש"י זריכי' מחילה להשריש דברים העקביים דהיינו לשמור א"ע מכ"ד רע
 ואח"כ ממילא יניח ופרח ישראל : (רשפי איש אות ג')

(קפי' כ"ה) כי כאשר יירד הגשם והשילג מן השמים וגו' . מה רב עונך (תהלים ל"א)
 ר"ל שיש שני מיני ההבות אהבת האב לבן והבן לאב האב לבן ללמדו ולהנהיגו

ולתנכו לדרך העבודה והמלות ולחכמו בחכמת התורה היינו כשהבן סמוך על שולחו אביו
 ורואה את אביו בכל עת האב מלמדו בכל הענינים לנכח בגלוי ועוד כשהבן רואה את
 אביו עין בעין הוא מבין רזון אביו מה לעשות נ"ר באהבה וזכירה לעבדו וכשהבן נגלה
 ונחרתק מאביו כשאביו רואה ומבקש להנהיגו בדרך הטוב ולהכניס בלבו אהבתו שולח
 לו מתנה למשל שולח לו כוס נאה של כסף וספל נאה של זהב אם תחס בנו שמת בחסנה
 ולא על דמי ערך הכלי רק על שהוא מבין בזה רזון אביו להנהיגו בנטיולת ידיים שחרית
 בקומו מהשניה וכו' לאכילה וזוה הוא אהב לאביו וירת ממונו שלא ימנע ממנו ח"ו טובה
 זו להנהיגו ומפאר לאביו בעיני הבריות ע"ז נאמר (משלי כ"ד) אם חסם בני ישמח לבי
 גם אני וכשבו סכל הוא משמח רק בדמי ערך תכלי זה נגד רזון אביו כן הענין בהיותו
 קרובים אל אלהיו והיינו על שולחו אביו במדבר כמון ובאר וראינו נפלאותיו בכל עת
 וה' גלוי לנו רזון אביו שבשמים ולא הולכנו לשום טובה בגשמי כי עין בעין נראה
 עלינו ודעת ה' למד עמנו ועתה התרתקנו בעוה"ר הולכנו לטובה בגשמיים וזוה לפונה
 תכמתו יח"ש וכן הוא כל השפעות טובות הגשפעים עלינו אינם רק ללמוד אותנו לקיים
 מצות ע"ד (איוב מ"ח) מי הקדמי ואשלם אני נתתי לו פליטת שיקיים מצות ליית (הקפי'
 פכ"ז ס' ב') וכן כל דבר . ותחס הבורר אוכל מכל הפסולת כמשל הג"ל ומבין רזון אביו
 בזה הוא מיוחד כל דבר בשרשו שממנו לומד לקיים מצוהיו לאהבו ולירא ממנו ולעבדו
 בלבב שלם כי בכ"מ שהגמלו' הולכים הם שבים ללכת שהוא מחזיר כל השפעות טובות
 בשמיות לרוחניות בזה שמבין שבו לפונה חכמתו ואהבתו ויראתו ומלותיו ועבודו ככה
 טובה זו עבודה תמה . וזוה שמעתי בשם * אדמו"ר הה"ק מוהר"ר טיבל ז"ל כאשר
 ירד הגשם והשילג מן השמים ושמה לא ישוב פי' כנ"ל שכל הדברים זריכין להחמוד
 בהתורה לשורשם והם לא ישובו כ"א בזה האופן כנ"ל חש"כ ושמה לא ישוב כ"א ונתן זרע
 לזרע ולחס לאכול וזוה הם שבים שבכח האכילה הוא לה' ע"ד (מלכים א' י"ט) וילך
 בכח האכילה הוא ודפח"ח . נמלא שרריך כל האדם להאמין בזה שכל טובת ה' הי' כך
 למענו לעובדו וללמוד בהם תורה ומלות רק הטובה מלווה בגשמיים כמ"ס רז"ל וחסום
 וסתור מתחת גבלינו מעל שולחו אביו והשפעה של עיקר הטובה דהיינו אהבה ויראה
 ותכנה שבו לפונה וסתור ע"ד (דברים ל"א) ואני הסתר אסתיר פני מהם בעת ההוא פי'
 השפתימות יח' בהסתר פנים שמשפיע לנו תכמתו ואהבתו ויראתו הוא לפונה בלבבם הגשמי'
 כו' עיי"ש : (זרע קודש . לה"ק מראפשיץ . פ' וישלח)

וא

* ובס' עץ הדעת עה"ת כ' בשמו וז"ל הכוונה כל מה שברא הקב"ה לא ברא
 רק לכבודו ומה כבוד מביע לו מהמטר שהענין שהכבוד מביע לסוף יסלמות התבואה ואז
 האדם ה" ל מברך עליו ואז הוא ית' מקבל הענוג מהדבר וזה הוא כאשר ירד הגשם
 וקמה לא ישוב ר"ל שאין שב אליו נחת רוח כלל כי אם הרוה את הארץ והלמיתו ואח"כ
 כשנעשה ממנו הלחם מכרכין עליו ואז התענוג חזרת לו ית' עכ"ל :

(יע) אז תתענג וגו' והאבלתיך נחלת יעקב אביך וגו'. דהנה יעקב יש לו נחלה בלי מזרים (שבת דקמ"ח ע"א) שיכול לעלות עד א"ס ונקרא נחלה כי העולמות יש להם עלי ע"י הנדיק ועולמות שלמטה יורשי השפע של עולמות שלמעלה מהם ושלמעלי השפע שלמעלה מהם עד אין שיעור. זה י"ל נק' ירושה כמו למשל בן אדם אם האבות מסתלקי למעלה הנינים יורשים וכסיהם ויעקב יש לו נחלה בלי מזרים בפשיטות שהוא עד א"ס וכן במקום שאין לשום שר של הזומים אחיה נק' בלי מזרים וכן פירשנו בלי מזרים שנתבלים המזרים כי כמעלין העולמות גם הדינים נחעלין ובעולם העליון נמחקין הדינים וגופלין הקליפות שהי' להם אחיה בדינים למוקבא דההומא רבא. וכן שמעתי מהרב המגיד (הה"ק רי"מ) מולאמשוב שהודיעו לו סוד הפדיון בדרך זה והנה נחלה בלי מזרים ע"י הנחל' הוא עליות העולמות נתבלים המזרים: (ואת זכרון לפ' לך)

הישע

(קפי' ב') וזיה מספר בניי כחול הים. ביונא רכ"ז קאמר הש"ס כתיב לא ימד ולא יספר וכתיב והי' מהפך בני ישראל. ומשני הגמרא כאן בעושיין ראונו של מקום כאן שאין עושיין ראונו. והקשה הרב הקדוש רבינו יחיאל מיכל מגיד דק"ק יאמפלא הא איתא בקידושין (דמ"ח ע"ב) האומר לחשה התקדשי לי ע"מ שאני לדיק וגמלא רשע הי' היא מקודשת ופירש"י שמה הרהר תשובה א"כ בהרהור תשובה היינו רגע כמימרא יכול להיות לדיק גמור והיו עושיין ראונו של מקום א"כ הדרא קושין לדוכתא ולא יתורץ כתי' הגמרא בעושיין ראונו כי איך יוכל להיות ברגע אחת מויספר אין מספר. ואם ירבו כ"כ בישראל ברגע אחת שלא במספר מה שהי' לו מספר ברגע הקידמת. ויתרן החסיד זללה"ה דכתיב בצברהם (יהושע כ"ד) וארצ' את זרעו ואתן לו את יתק אעפ"י שילחק אצונו יחיד הי' לאמו וג"כ לאצוי (בראשית כ"א) כי בילחק יקרא לך זרע אעפ"י קרא אותו הקב"ה ריבוי זרע אל אברהם אצונו ע"ה בשביל ששמת לדיק אחד שקול כנגד כמה אלפים נפשות מישראל ועפ"י דאיתא בגמ' באנשים ששקלין כרובה של סנהדרין ופירש"י בתומש פ' מקות אותם ואת פנחס. מלמד שפנתם שקול כנגד כולם וע"כ כאן ג"כ יחא והי' מספר בני ישראל אף שיש להם מספר באין עושיין ראונו של מקום תלילה אבל באם יעשו תשובה אזי ברגע אחד יהיו אשר לא ימד ולא יספר כי אחד יהי' שקול כנגד כמה נפשות ולזה אין מספר כי מי יודע מה בלבנות בני אדם רק בזמן לבנות עכ"ל: (נחל אשכול עה"ח פ' וילא. מהרב ר' חיים עוזר מקרעמניץ ומגיד בק"ק צדאד) ובם זכרון זאת פ' דברים וז"ל וכן שמעתי פי' על הגמרא שפירשו על הפסוק והי' מספר בני אשר לא ימד ולא יספר. ופירשו כאן שעושיין ראונו של מקום כו' ומקשים אם תחרי' בתשובה נעשים תיקף עושיין ראונו של מקום כידוע והאריך אפשר שברגע לא יהיה להם מנין אשר הי' להם קודם זו הרגע מנין. אך פירשנו כי אמרו רז"ל (ת"ז ספ"ט דק"ב. דפוס ירושלים) אשה אחת ילדה ששים ריבוא וזה מרע"ה שקול כששים ריבוא. שעי"ד זה כל א' שקול כהרבה וממילא אין להם מספר עכ"ל:

עמום

(קפי' ג') אדני ה' דבר מי לא יבא. הה"ק מו"ה יחיאל מיכל זללה"ה פי' הפסוק ה' אלהים דבר מי לא יבא והיינו הנדיק מושל ביראת אלהים הקב"ה גזר והנדיק מטעל (מ"ק דט"ז ע"ב וזהו הקדמת בראשית ד"י ע"א. תדל"ר פ"ב) והנדיק נקרא מי יבא הא

הוא מלשון ניב שפתיים והיינו אלהים דיבר היינו אף שהקב"ה גזר קשות דהוא דיבר קשות מדה"ד מי לא ינבא היינו הלדיק הנקר' מי אומר לא שאינו מסכים לזה עכד"ק ודפח"מ אף בדרך זה ג"ל התחלת הפסוק ג"כ לפרש כי לא יעשה ה' אלהים דבר כי אם גלה וגו'. והיינו ידוע דכרוזין יולאין כל יום ויום ולכאורה אינו מוזן טעם הדבר למה הכרוזין יולאין אף הטעם ג"ל כדי שישמעו הלדיקים אף הקב"ה גזר הם לא ייטו ע"ד (שמות ל"ב) ועתה הניח' לי חסו לא יעשה דבר כי אם גלה סודו והוא ע"י הכרוזין יולאין והוא אלהים דבר אף שהכרוזין ה' לגבורות מי הלדיק לא ינבא לא יסכים ויבטל וכנ"ל : (מבשר דקד ואתחנן)

ובם' שפתי לדיקים בלקוים. וז"ל מהה"ל וכו' ר' ביביל מולאטטוב זקללה"ה ביאור הפסוק ה' אלהים דיבר מי לא ינבא כי הלדיק מושל יראת אלהים והלדיק נקרא מי (ע"ד מי מושל כי לדיק (מ"ק דע"ז). וע"ד תהלים ל"מי יודע עוז אפך וגו') : [ובם' תשואת תן ואתחנן כי ז"ל בשם הבעש"ט זל"ה ע"ש שנאמר (זכרי' ג') ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה שכשהלדיק עולה תמיד ממדריגה למדריגה ולא נודע איה איפוא מקומו הראשון תמיד השאלה עליו מי הוא זה שה' בכאן ולא נודע מקומו ואח"כ נמלא דבריו ה"ק כס' הק' מגלה עמוקות] וינבא הוא מלשון ניב שפתיים (ישעי' ג"ז) והיינו אלהים דיבר פי' הגם שהקב"ה גזר קשות כי דיבר הוא לשון חזק ותוקף כמו (בראשית מ"ב) דיבר אדוני ארץ אתנו קשות אבל מי פירוש הלדיק שנקרא מי לא ינבא אומר שאינו מסכים להגזירה ואומר לא שאין רלונו בזה עכ"ל הקדוש. וכ"כ בשמו כס' זרע קודש בדרוש לר"ה.

תהלים

(קפי' ע"ז) שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוץ. שמעתי לכרש בשם רשכב"ה ה"ה"ק מ"ה יחיאל ביביל הה"מ דק"ק זלאטטוב כי שויתי הוא לשון השפלות והיינו שהוא שוב אללי בין שהי"ת הוא אללי בבחי' הויה רחמים או שהוא לנגדי פירוש בבחי' התנגדות וחו' תמיד כי מימיני כל אמוץ ימין הוא חסד כנודע פירוש שאני מאמין שאפי' בהדין הוא ג"כ חסד ודפח"מ : (אור לדיקים)

(קפי' י"ט) ידיו לרצון אמרי פי וגו'. במדרש (שומר טוב מזמור א') דרשו ע"ז יכתבו לדורות אמרי פי וכו'. אלא יהיו קורין בהן ומוטלין שבר עליהם נגעים והאלות. רבי זוק"ל [הה"ק ר"מ] אמר על מאחז"ל שהתפלל דהמע"ה שיהא נחשב אמירת תהלים כמו לימוד נגעים והאלות. משום דלכאורה הלימוד חשוב יותר מחמת עומק העיון. אבל כשאנו רק מכויז וכו' ממילא מסתבר שאמירת התהלים חשוב יותר מאמירת המשניות : (רשפי אש אות ק"כ)

[ובם' בית אהרן בשם אביו הה"ק הרב ר' אשר מסטאלין צפ' בלק וז"ל העולל'ומרים הפשט מחמת שנגעים והאלות הוא חריפות הוא חריפות לזה ביקש דהמע"ה שיה' חשוב העוסק בתהלים כאילו עוסק בחריפות אבל אינו מוזן מה ג"מ מזה. ועוד למה דווקא נגעים והאלות. וטבל לומר עפ"י פסוק כי זאת ידוע שהנגעים דבר רע למאד ואיחא בגמ' (עירובין ט"ז). על ז' דברי' נגעים באים וחושב שם על לה"ד ורכילות וכו' ועל שאינו רוצה לעשות לחזירו איזו טובה או להלות לחזירו איזה כלי וכפי שמונה שם כל ה' דברי' ומגזל ג"כ התקון בתוכס היינו שגריך להראות לכהן וכפי שגראה בעינו אם לריך הסגר. ויש שגריך לנתון את הבית. והאלות ג"כ נמלא התקון בתוכו ע"י הזאה אשר לזה ביקש דהע"ה. שכשעה שיתעסק ישראל באמירת תהלים וכו' שגריך כל אש לשבר

לשכר לבו ולבקש מאת השי"ת על נגעי לבבו בעת אמירת תהלים ולסבב בשמחה שלימה על קילקולו שקילקל ולבקש מהשי"ת שיתן לו כח ומוח להסגבר נגד הילת"ר וכלא זה עליו נאמר (ישעי' א') מי ביקש זאת מידכם כו'. ולזה ביקש דע"ה כשיחטטקו ישראל בזה האופן באמירת תהלים יהי' נחשב כאילו עוסקים בנגעות ואחל"ת שיש התיקון בסופן. כך כשיחטטקו ישראל באמירת תהלים בלבב נשכר ימחול להם הקב"ה על כל עוונותיהם ויתוקנו בכל הדרך להם:

עוד שם בכו' ר"י: אש אות קב"ר רחם שני אנשים שהי' אלל מרן הבעש"ט הקי' זוק"ל זי"ע של ה' מהם אמר הבעש"ט הקי' שזכה למדריגה ע"י אמירת תהלים. ולא' אמר שזכה למדריגה ע"י לימוד גפ"ת]:

(כג) מי יעלה בדר' ה' ומי יקום במקום קדשו. בשם הרב החסיד מו"ה יחיאל מיכל ז"ל מי יעלה בדר' ה' מי יקום במקום קדשו וגו' ע"ד משל אש הטוט בעגלה באמצע ההר ורואה לבוא לראשו והאזנים הם עייפים והולך לעמוד באמצע ההר ולפוש. והנה מי שאינו בעל שכל אז אי אפשר לו לבוא לראש ההר כי בעת עמידתו לפוש תפול העגלה בחזרה לתחתיות ההר ואם פקח הוא נותן אבן ומשימו תחת העגלה בעמדו לפוש ואז יוכל אח"כ לבוא לראש ההר. וזהו ומי יעלה בדר' ה' מי יקום במקום קדשו היינו שאינו נופל בעת פסיקתו מהעבודה. וכשאר עומד על מקום קדושתו אז יוכל לבוא לראש ההר ויובן: (מבשר מדק יתרו)

ובס' נחל אשכול (פי' בשלח) ח"ל שמעתי פי' הפסוק מי יעלה בדר' ה' בשם הה"ק ר' יחיאל מיכל מנ"כ בק"ק יאמפאלא. ופי' כך דלכאורה קשה אמרו מי יעלה בדר' ה' הלא הסודרה ניתנה לכ"א ואיחא בהפרי המקובלים דכ"א יכול להיות כמרע"ה (וכ"כ ברמז"ס ה' השובה פי"ה ה"ב וז"ל שכל אדם יכול להיות כמרע"ה. ובס' זחא זכרון לפי' חקת ח"ל לא בשמים הוא שאפי' שכל שבשפלים ואפי' עם הדרך יכול לבוא לכל המדריגות וידוע שח"ח נקרא שמים ע"כ אמר לא בשמים הוא דווקא כ"א אפילו בשם הדרך ככ"ל כדי שלא יתייחסו מן הרחמי' השפלי' לאמר מי יעלה כו' ע"כ מושיע השי"ת לשפל כמוני עכ"ל. חבאסר[ן] ואך אמר מי יעלה בדר' ה' כאילו הוא הדבר מושלל מכ"א. אך פי' כך בלשון תימא' מי יעלה בדר' ה' וסמך ליה מי יקום במקום קדשו בוא' המוסוף כלומר לעלות בדר' ה' הוא דבר שביח הרשות נחונה לכ"א לית' בדרבי ה' אצל זה הוא הדבר הקשה ומי הוא אשר יקום במקום קדשו. שיהא לו תקומה בדרך הגיל' כי לאו כ"א זוכה לזה רק נקי כפים ובר לבב וכו'. כלל היולא דלהיות קם בדרבי השם נר"ך זכות גדול לקום בדרך השי"ת עכ"ל: (ועי' תדא"ה פי"ז.)

(כ"ז) אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה'. הכלל הש"י הוא אין סוף ואינו מושג מהותו לשום נברא בכל העולמות לשום מלאך ויהי' ואופן לשום אדם וזאתה כל מה שאדם עובד יותר ויותר אז הוא משיג יותר שאינו משיג כלל מהותו ית'. וזהו הרמז במדרש (ויק"ר פכ"ד סו' ע') קדושים תהיו כו' יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני ה' קדושתי למעלה מקדושתכם כלומר אחת משיגים תמיד קדושתי למעלה למעלה תמיד עד אין סוף. מקדושתכם כל מה שאדם מקדשים עלמכם יותר אחת משיגים קדושתי שהוא למעלה עד אין סוף וזהו שמעתי מהה"ק ר' יחיאל מיכל ז"ל אחת שאלתי מאת ה' ה' אותה אבקש זה תמיד שאלתי שאבקש תמיד מאת ה' וזהו הרמז אחת שאלתי מאת ה' זה תמיד שאלתי מאת ה' אותה אבקש שאבקש תמיד מאת ה' ודפ"ח (קדושת לוי עקב):

ובס' אור לדיקים ח"ל שמעתי לפרש בשם הה"ק מו"ה יחיאל מיכל ה"מ מולאטטוב זללה"ה כי הנה לפעמים שאדם מתפלל להשי"ת על איזה דבר בהפלות ופיתוים והוא

והוא באמת היפך לזון השי"ת ואפילו הלדיקים אשר יש בכוחם להפך ולשטות לזון השי"ת (מ"ק דמ"ז) וכמו שכל ספרי קודש מלאים מזה עכ"פ יש בכת שכלם לידע איך להסתובב בדבר זרדיך להרגיש בזה חכמתם מתי עת להסתכל וכו' ובאמת אגתו רואים שכמה וכמה פעמים שהן מתפללים ואינן נענין והשי"ת הוא יודע בגדול חכמתו העמוקה. אמנם זהו הכל במילי דעלמא לאפוקי במילי דשמיא ראו להסתכל תמיד בלי הפסק כי זה וודאי לזון השי"ת והוא שאמר להע"ה אחת שאלתי מאת ה' זהו וודאי אותה אבקש וע"ז ראו להסתכל תמיד שבתי כו' ודפח"ח וס"י :

(לד) יראו את ה' קדושו וגו'. שמעתי ממורי הוסיף וחסיד ח"א מ' יחיאל מיכל מ"מ דק"ק קאלק' זל"ה ה על ססוק יראו וגו'. ואם תאמר שאתה רואה רובן של לדיקים שחיים בדוחק ובחוכר כל לז"א כי אין מחסור ליראיו ר"ל מה בחסר להם הוא האין שהוא עסקי עוה"ז הכלה ונפסד אבל היש שהוא עוה"ב יש להם במילואו וטובו משא"כ לרשעים שיש להם האין שהוא עוה"ז וחסד להם היש שהוא עוה"ב ע"כ ודפח"ח : (אהבת דודי' סיר השירים בפסוק הגידה לי)

(נ) אם ארעב לא אומר לך. שמעתי בשם הה"ק מו"ה יחיאל מיכל מזלנטשוב זללה"ה קצת דרך הלנה אם אם ארעב (אחר) התפילה אז הסיומן מובהק לא אומר לך פירוש התפלה לא היה צעצילך ית"ש ודפח"ח : (ס' אור לדיקים) [אמר המאמר כראה שג"ל בעת התפלה כמ"ב בס' אסיפת אמרים שם בשם הה"ק ממעוזו וז"ל באם בעת התפלה הוא רעב לחכול זה סיומן לא אומר לך שלא אמרתי שום דבור בתפלה לפני הקב"ה כראוי וכנבון] :

(נז) במעשי ידיך וגו'. שמעתי בשם ח"א מו"ה יחיאל מיכל מעשי ידיך. הם האהבה ויראה. שנותן הנורא לאדם בהם ארנן : (תהלות ישראל מהמגיד הידוע מקאזניץ סס)

(קב) תפלה לעניי בני יעטוף. ע"ד שאומרים בשם הה"ח מו"ה יחיאל מיכל זל"א על פסוק תפלה לפני בני יעטוף. כשמחבר תפלתו עם תפלת העני אז הוא רלו"י והוא אם העני עמך (שמות כ"ב) שהחבר עלמך להפלת העני ואז תזכה להיות דבוק בו ית"ש עולם אמן [ועי' ת"ז תיקון כ"א] [מבשר דק משפטים] :

(קו) כו' ימלא גבורות ה' יימיעי כל תהלתו. רבי זאוק"ל [הס"ק ריי"מ] מי ימלא גבורות ה' לזון מוללין מלילות [בינה ד"ב ע"ב] ר"ל מי שדבר ויפטר הגבורות והדינים. מי שימיעי כל תהלתו שפי' אמירת כל התהלים ויכל לבטל כל הדינים והגבורות שבעולם. (רשפי אש אות קכ"א) ועי' בהתנהגות (אות ג' נושא ב') בהוספת שם : ובס' תולדות יצחק מהה"ק מנעסכין (בקי"ו כתב הדר) ח"ל שמעתי מהה"ל הק' סרדכי זאוקלה"ה. משמיה דהמגיד זל"ה על גבורה אשר הו"ה שלו בנקוד שבה כי נקודת שבה אין לה תנועה בפ"ע כי נחטפת בנה לנקודה שלפניה. או צנע לנקודה שאחרי' כן הוא מדת הגבורה. אין לה שום התנועה כלל כי תיכף נמתקת בשורשה בתסוד אל כל היסוד עכ"ל :

ובס' אור לשמים מהה"ק מחפשא פ' בתוקתי וז"ל. והנה עבודה לגבוה הוא המתקן הדינים בשרשם ומי שחננו ה' לדעת בדבר הזה מה טוב ועכ"פ כל בר ישראל החפץ בכבוד שמים לרדף להיות מרגלח בפומי' יהא רעוא שימתקו כל הדינים בשורשן הגם כי נעלם ממנו ידיעת סוד הענין בדברי פיו בלב נשבר מזה יושפע לו חכמה והשכל עכ"ל :

(קו) חידו לה' כי טוב כי לעולם חסדו. יאמרו נאולי וגו'. הרב המגיד מו"ה יחיאל מיכל זאוקלה"ה דרש מזמור ק"ז על ד' כמות בני אדם כת א' הם ע"ה אבל

אבל הם אנשים כשרים ויראים ומלמערים עצמם תמיד על שאינם יודעים התורה ואינם יודעים איך לעבוד הש"ת כי אין להם ת"ח שיעור להם הדרך אשר ילכו בה כה סוד מרומז בתחלת המימור שנותנים הודי' להש"ת ששלח להם ת"ח והורה להם הדרך וגואל אותם מערס וס"ה יאמרו גאולי ה' וכו' תנו במדבר כו' עיר מושב לא מלאו וגו' כלומר ת"ח שמלאו ומושב בתורה לא מלאו שיעור להם הדרך ואדם נקרא עיר קטנה כו' (גדרים דל"ב ע"ב) רעבים גם למוזיא פי' על תורה ומוזיא כמ"ש (עמוס ח') לא רעב ללחם ולא למוזיא למים כו' וילעקו אל ה' ממזוקותיהם יזילם ואמר יזילם שלזו הכת ח"ל להם רק הלל' בעלמוזא ומהו ההלל' וידריכם בדרך ישרה ללכת כו' ר"ל הקב"ה מזמן תלמידי חכמים שיערה להם הדרך וע"י יודו לה'. כת הב' הם ע"ה רשעים גמורים עושים עבירות גדולות ואח"כ מהרהרים בתשובה בחרטה גמורה ועליהם נאמר הפסוקים אלו יושבי חושך וללמות אסירי עני אין עני אלא מן המזלות (תדא"ר פכ"ו שח"ט ק"ב) וברז"ל איתא בספר שהוא ר"ת "בעלי ריביות וזנות" לשון הרע כי המרו אמרי אל וגו' וממזוקותיהם יושיעם לכן אמר כאן לשון יושיעם כי אלו לריכים ישועה גמורה לעזור להם יודו וגו'. בת הג' אנשים חשובים ובעלי תשובה אך הם שוטים ואינם יודעים איך לעשות תשובה כי עיקר התשובה הוא לעשות ההיפך ממש שעשה מקודם וגם להחזיר הגזילות והגביבות אבל אלו אינם עושים מאומה רק שמחפצים הרבה וחושבים שזה התשובה העיקרית ועליהם נאמר פסוקים אלו אזילים מדרך פשעם פירוש אזילים שהם שוטים כו' ומענותיהם ר"ל על עונותיהם שעשו עד הנה אין עושים מאומה רק מחפצים כ"כ עד שנחלש כוחם וגופם ממש עד למיתה וזה ויגעו עד שערי מות אבל כשהקילו משנתם ומטפשותם וילעקו אל ה' שיערה להם הדרך הנהגת התשובה ישלח דברו פירוש הש"ת שולח להם מוכית הגון ותכס ומורה להם הדרך התשובה וירפאם יודו כו' :

הבת הד' אנשים גדולים בתורה מאוד ולומדים יום וליילה אבל אינם יודעים בעבודת הבורא כלל ולא עבדוהו מימיהם ולא עוד אלא שחוטאין אחר שלומדין התורה בגדלות ולא לבמה ובלמוד שלהם טחנים כה לקליפות ר"ל ועוד שאין משגיחין על העבודה שבלב זו תפלה ועל המזלות לעשותם בדחילו ורחימו רק מזלות אנשים מלומד' ועליהם נאמר יורדי הים באריות הם הלומדים הג"ל היורדים בעמקי תורה הנקרא ים התלמוד ובפרט אם יכול לומר איזה פשט או דרש בתורה אז הוא בגדלות יותר ואומר שאין למדן בעולם כמוהו וז"ש ויאמר אם אומר איזה פשט או דרוש אז ויעמוד הם עומדים בגדלות עד לב השמים כמו רוח בערה יעלו שמים הם חושבים שבתורה זו שלומדים יעלו לשמים אבל באמת בלימוד כזה ירדו תהומות יתונו ויטעו כשכור ר"ל כשכור הזה שנדמה לו שאין גדול ותשוב כמוהו ואפי"ה הוא רוא' אנשים לדיקים וחסידים אומר שהוא יחי' בג"ע והם יהיו בגיהנם אף אותן הלומדים חושבים שבתורתם אין לדיק בארץ כמות' ומתגאים ומתרוממים על הר"ל כמו רוח בערה הזה אבל כשיתעוררו ויקילו משנתם אז וילעקו אל ה' ויחטטו על כל מעשיהם ויתוודו חטאתם כי אפילו המע"ט והלימוד שלהם נחשב להם לחטאת וע"ד הג"ל כי נתנו כח לס"א ככ"ל לכן הם לועקים ומבקשים על נפשם בתשובה ולעקב אז יקום סערה לדממה פי' שמקבלים על עצמם מדה ענוה ושומעים חרפתם וציונם ושותקים וז"ש יקום סערה ר"ל שהיו עד הנה כמו רוח סערה בגדלות ועכשיו לדממה משמים יר לפה ושותקים ואין מתגאים עוד ויחשו גליהם וגו' :* (ספר לקומי יקרים)

* הנה ה"ק רבינו אברהם גלאנטין זללה"ה בספר קול צוכים באיכה פסוק יבן למכהו לחי יגע בערפה כו' וז"ה הקדוש מרגלל בפומי' דמורי' זלה"ה רבינו משה קארדוויירי שפי'

(ק"ב) פזר נתן לאביונים . ויש להבין למה כתב פזר סי' לו לומר נתן לאביונים לדיק ותי' כי ידוע כשנותן לדיק לייחד השם ב"ה וכו"ס הפרוטה הוא י' והאלצעות של בעה"כ והעני הם ב' הדין ופשיטות הדי של בעה"כ הוא ו' גמלא נעשה יחוד גמור ממילא אם הנותן הוא לדיק גמור ורוח ה' מלבשו יכול להחזיר את העני למוטב ואף אם הוא רשע גמור כי מקשר א"ע עם העלוך הקדוש שבתוך העני ונתן לו חיות ושפעת קדוש וממילא העלוך הקדוש שבתוך הרשע הולך וגדול מאליו ועושה תשובה ונעשה לדיק גמור וכן הוא בתוכחה שאדם מיכח לחזירו וכן בתלמיד לפני רבו שאין עיקר בתכלית מה שהוא לומד כי זה יש לו גבול רק שהוא נותן לו חיות שיוכל ללמוד בעלמו כידוע והלדקה היא על ב' מעלות המעלה היא' מי שאינו לדיק גמור ויש לו עבירות קטנות אף אם אינן חמורות אעפ"כ הליטורות נסתמין וזו הלדקה יש לה גבול היינו הפרוטה שהוא נותן ותו לא מידי כי עונות שלו ממעטין השפעת והזכרה העליונה . והמעלה הב' מי שהוא לדיק גמור ונקי מכל חטא אדם כזה כשנותן לדיק הוא נותן לעני שפע רב והלדקה שלו מתזכרת מזכרה עליונה ואין לה גבול שיגביל הדקה ההוא וממילא יכול להיות שהעני הוא יכול להתעשר מהלדקה שזה נתן לו וזה פזר נתן לאביונים ר"ל שהוא נותן פזר שאין להלדקה קימוץ שהוא מתפזרת ומתזכרת מזכרה עליונה וממי הוא מי שלדקתו עומדת לעד אבל גם מי שהוא במעלה הא' מזה קטניד וכל זה בלדקה אבל במעשר אינו כן כי כל המלות שאנו עושין המלות בגשמיות יש כנגדן אורות רוחניות כידוע והוא כי יש שהם מלד החסד כגון לדיק וגמילות חסדים ויש שהם מלד הגבורה ויש שהם מלד הרחמים שהוא קו הממולע וכן בכל העשר ספירות יש כל התרי"ג המלות כידוע לידועי חן ובמעשר שאנו עושין המלות בגשמיות דהיינו מעשר בהמה ותבואה יש כנגדה המלות ברוחניות והוא כי קודם שיחשוב דבר הוא בשכל העליון ואח"כ כשחשוב הדבר ההוא מושך את החכמה משכל העליון אל המחשבה שהוא בבינה וגמלא הם ג' עוזין עליון כידוע ואח"כ כשרוה לעשות חסד כי עולם חסד יבנה אלא שיש תאדים רעים דהיינו שמספיע לעצירה היינו לאשת איש וכיוצא בו או שמוציא זרע לבטלה ח"ו לכך לריך לגבורה לעזור החסדים רעים שלא לעשות רק חסדים טובים אלא שלא יעשה דין גמור לריך לרחמים שהוא קו הממולע לעשות הדין בחסד כידוע ואח"כ לריך לנלח (הדי וכו') [כידוע] הכל לידועי חן ואח"כ כשעושה הדבר ההוא בגילה הוא במדה עשירות שהוא מלכות היינו שומר הדיבורים וכדומה לריך להכניס הדיבורים בהיוד שהיא החכמה ממנה

שה' אומר שבכל התשובות שבעולם המעלה שבכולם למרק החטאת והזדונות והפשעים הוא סבילת העלצונות והחירושים והגידופים והוא מעולה יותר מכל מלקיות ובידופי חפניות שבעולם כי אם יבא עולמו לבד יחוש ויבטל מדברי תורה למאן דלא אפשר לי' ונקרא חוטא וכן במלקיות וכיוצא אמנם במדה זו תאכל ותסתה ותעבוד והעניות מהכפרים ומצניקת חלל כי הגע עלמך שיאשזרו לך תרלה עליך מיתת בניס תשיב ח"ו אלא אתה ה' תשמרם ואם יאמרו תרלה ביכך ה' בצחפת ובקדחת בקריירי ובחמימי מיד ירון לבך ותשיב רחמנא לילן וכן אם יאמרו לך על המיתה ועל גיהנם ועל הגלגולים הרעים על הכל תשיב ח"ו א"כ תאמר לי בחיך החטאות והעונות והפשעים שחטאת ושעית ושפשעת ופגמת במעלות הרמות, בעש"א ויליר"ה ובריא"ה והאלו"ת כפי מחלב נשמתך מ-ום היותך על האדמה במה יכופר והזקן הכסיל בכל יום רדוף אחרך וכו' לכן זאת העלה היעולה מאת ה' לבאות יאזר לאמר יתן למכהו לחי ישבע בחרפה כמדובר וזהו אל תיחך אלהים לעולם וזהו כי לא יזנח לעולם אד' עכ"ל הקדוש והטהור :

ממנה התחיל כלו שהי"ד הוא תחילה לכל האותיות כי בלא יו"ד א"ח לכתוב שום אותיות ולריך לטעות יחוד גמור בכל המדות שלא יהיה פירוד ח"ו בין הדבוקים ולריך להטעות להשי"ת ב"ה וב"ש כידוע וזה א"ח שהיה המדה התחבונה עשירית אם לא שהיה מקודם ה"ט' מדות שלימות כי בלא ט' אין י' כדומה כמו שלריך למנות ה: המה והתבואה במחשבה שלימה שלא יטעה במנין ה"ט' כי אם יטעה לא ידע אם זה התשיעי אם לאו כך לריך להיזם שלימות במחשבה כל ה"ט' מדות שלא יהיה ח"ו פירוד בין ה"ט' מדות אם יהי' ח"ו פירוד לא יהי' מדה עשירית ככ"ל וזהו העשירי יהי' קודש לה' וזה א"ח אלף א"כ שהי' מקודם שלם בכל התרי"ג מלות אז הוא שלם בכל העשר מדות ואז הוא נקרא מעשר כמבואר ומלא א"ח לפרוש מעשר אלף א"כ הוא נקי מכל חטא וזהו והיריקוהי לכם ברכה עד בלי די ר"ל די הוא לשון קימוץ וגבול שלא יהי' דבר שיקמוץ ויגביל הברכה כי במעשר הברכה הוא ממילא נקי שאין שם דבר המקמוץ וזה שאמר במדרש רבה (פ' תבוא על פסוק כי תכלה וכו') ולך ה' הודקה ולנו בושת הפנים אמר ר' נחמי' חפי' בשעה שאנו נותנים לךקה אנו מביטין אל מעשים שלנו ואין שעה שאינו בזעם אלף בשעה שאנו מוליחין מעשרות שנה' כי תכלה וכו' השקופה וכו' ר"ל אעפ"י שאנו נותנים לךקה ועושין יחוד גמור להי' מ"מ אפשר יש לנו בשת פנים מפני מעשים רעים אחרים שי"ל לנו אבל במעשר שהי' אדם שלם כמבואר ממילא אין לנו במה ליבשת לזה כתב השקופה חף על פי שהוא לשון זעם כמו וישקף על פי הדום מ"מ כאן מדת הדין נהפך לרחמים וזה המעשר נוהג בכל עת ובכל רגע וד"ל פתח הדברים האלו אינם שלי' אלף מהשי"ת וז"ל ליון גואל אמן כי"ר : (רמזי בנו זכ"ל בכו' תפארת לבי זאב)

(קטו) פה להם ולא ידברו וגו'. והלדיק יחוד עולם שהוא כללות ישראל מתקן בכ"ד ובכל אדם הניוץ הק' שלו שכלול בתוכו ומוליח יקר מוזלל. ועי' נשפע עליו מלמעלה שפע אלוהי יותר ויותר. וכן כל אדם בפרטיות שלו תכלית חכמה. היינו בחי' תחבונה ותכלית שנחכמה לריך להיות בשם תשובה ומע"ט. וזה אל תסתכל בקנקן אלף במה שי"ש בו (אבות פ"ד מ"ב) דהיינו בפנימיותו להטעות הכל לשרשו להשי"ת כל מה שעבר עליו ענין רע מעשה דיבור ומחשבה יתקן הכל ויעלהו לשרשו. עי' תשובה ומע"ט ככ"ל. וזהו אין להסתכל חוץ לד"א היינו ד' אותיות שם הוי"ה ב"ה שבכל דבר שיראה או שישמע אסור להסתכל ולחשוב ח"ו בחיוליות הדבר רק בחלק אלוהי שם הוי"ה ב"ה. השוכן בכ"ד. וזהו (שמות כ') לא יהי' לך אלהים אחרים וגו' ודרשו חז"ל (מכילתא הביאו רש"י שם) משום שנה' לא תעשה לך פסל וגו' יכול העשוי יקיים דהיינו מה שפגס מכבר ח"ו. ת"ל לא יהי' לך. שלא יהיו להרע שום הוי' ותקומה ח"ו. אלהים אחרים שאינם אלהיות רק שאחרים עשאוים אלהיות ר"ל סט"א הנחדבק בה נעשו הדברים הטבעיים לאלהיות ח"ו שנחסר ממנו האמונה והבטחון. כי כל מה שהאדם מתרחק מהשי"ת כן מתרחק הוא ממנו. ע"ד (ירושלמי סוף ברכות) אם תצננה יום יומים יעזבך. וזהו כיון שעבר ונסה ח"ו נעשה כהיתר (יומא דפ"ו ע"ב) היינו ל' התרת קשר כי האיסורים שאסר לנו השי"ת הוא כדי להתקשר ולהסתדק בזי' לכן נקרא חיסור. ובדבר שנפגס מכבר ח"ו נעשה לו כהיתר להיות יכולת ח"ו להסט"א לשלוט בו. כיון שאינו מוקשר בה לשרשו ית"ש. רבי זיק"ל [הה"ק ד"מ] אמר מעשה ידי אדם פה להסולא ידברו וגו' רק עי' מעשה האדם שגרמו להם להיותם אלהיות ח"ו לשלוט בו הטבע וכו' : (רשפי אש אוח ל"א)

(קטו) העבר חרפתי אשר יגורתי. רבי [הה"ק ד"מ] זוק"ל אמר כי זהו חרפה לנו ח"ו על שאנו יריאים מדבר מה זולת הבורא ית'. וזהו וירא וילך לו בראשית

(בראשית ל"ב) היינו שהי' מינר ודואג על יראתו מעשו : (רשפי אש אוח ל"ד) [ובם] אמתחת בנימין על קהלת בפסוק אל חתן את פיך וז"ל עפ"י ששמעתי אומרים בשם חסיד א"י שהי' פורש כל השבועה במדבריות במקום גדודי חיות וליבשים ושאלו אוחו האריך אין מחירא מהנוק השכיח כאן והשיב שמעשה היה אדם אחד שהי' מתפחד במאוד ואם הי' נוהלך בלילה יחדי חוף לביתו כמעט הי' מת מחמת מורא ופטם אחת במולאי שבת הי' חושך ואפלה נפלו עליו רוחים והי' לו מקום לר לנוס וגם מצינו דרך יער ודרך פתחים וחיות רעות עד שנמלט מהם ושאלו אוחו האריך לא הי' מחירא לברוח יחדי בלילה דרך מקום סכנות פתחים וחיות ובמולאי שבת שיט מירא מהמזויקים ואחיה בעל פתדן גדול והשיב שמחמת מורא גדול של הרוחים שראה בעיניו כפחע לבין המות לא עלה שום מורא אחרת על ראשו . וזהו סר קושיאכם ממני כשאתם מתדב בהתרוממת של יסבךך ומוראו הגדול והמורא שמחמת מורא של חיות הקודש הגושהות הכסא מועתקן הוא נהר דיעור (תניגה"ד) ואיך אפשר להיות חל שום מירא על בן אדם כשמורא ית' הוא עליו ממילא בטלו כל יראת הגשמיים ואינם עולים עליו כלל עכ"ל]:

(שם) טוב עשית עם עבדך וגו' . לשמעתי מפי אדמו"ר הה"ק בזלינא דנהורא א"ח מה"ק המנוח מו"ה יחי' אביב"ל זלה"ה מ"מ דזלאטשוב על פסוק טוב עשית וגו' . בדרך מארז"ל (קידושין ל"ג ע"ג) אלמלא הקב"ה עוזרו וכי' וכל עשיות המלות ודרכי בני אדם הכל נעשים בעזר אלוה יומר שעושה האדם חוה טוב עשית כל הטוב שנעשה הכל אחת לבדך עשית ורק עם עבדך שאני עבדך נטפל לך בעשייתם (סידורו של שבת ח"ש שורש ט'): :

ובם' מבשר לזק פ' פנחס וז"ל שמעתי מהה"מ זלה"ה . פי' על פסוק טוב עשית וגו' ור"ל כי מי יוכל לנשות אחיה חנוטה או דיבור בלתי חיובו של הבוב"ה נמלא כשהאדם עושה מלות ועובד הי' הוא עושה הכל בחיות הקודש האלהות שבו שרי' וא"כ הקב"ה עושה כל העובדות ואעפ"כ נאמן לשלם שכר כאלו אלו מקיימן מעלמיתו יצויו שלו וזהו טוב עשית דייקא אחיה עשית הטוב ולא הי' אדם כי אין לו כח בלעדיך כי איש אחיה עושה' הטוב עם עבדך ואעפ"כ הי' היינו ע"ד שפירש"י (ואראה) איני הי' נאמן לשלם שכר והיינו כשכח לשלם גומל וזהו מרומו בחיבת כדברייך ר"ל אחיה משלם שכר כאלו אנו עושין כדברייך ר"ל רק הנווי הוא שלך ואדם עושה בכחו ובאמת ממך הכל ע"כ :

ובם' זכרון זאת לתהלים בפסוק יגמלני הי' . וז"ל שמעתי בשם הה"מ מולאטשוב שיחי' לאוי"ט טוב עשית וגו' פי' הוא יל"ו אחיה עשית טוב עמי . כי לולא הקב"ה עוזרו לא יכול לו . הי' פי' בשביל שאתה הי' רחמן . כדברייך אתה גומל עמי כחלו הי' רק דברייך שאתה יצווי ואני בעלמי עשיתי הכל עכ"ל :

(קכו) שוא ללבם משכבתי קום . פי' שוא ללבם עבוד בזה הדרך להיות משכים ומקדים לקיים המ"ע שהם בקום ועשה ולהיות מאחרי שבת היינו מלחיות מהר מלעבור על מצוה ל"ח בשב ואל תעשה . כ"א זהו הדרך מתחילה לר"ך להיות בסור מרע להשמר במלות לא תעשה ואח"כ ועשה טוב עכ"ל : (דעה משה פנחס בשם הה"ק מו"ה יחי' אביב"ל זלה"ה מולאטשוב) . ובספר מבשר לזק פ' ראה כי זאת בשם הה"ג הסחיד מוהר"ר יחיאל מהארררני ז"ל ואולי שפחה נמכורנו לדבר א' . המאסף . [ורבינו הט"ו אהע"ז (סי' כ"ד סק"ח) כתוב וז"ל שוא ללבם משכבתי קום מאחרי שבת חוכלי לחם העלבי' כן יתן לידיו שנה דרש מי שקם בחלות לילה ועוסק בחורה עד הבוקר והגם שהיא עיף והשינה מאוד גזרם עליו מ"מ מחגבר על השינה ומלטער את עלמו וכשכח להתפלל מאד גזרה

עליו השיגה ואינו יכול להחפץ בכוונה ויש שמוזר בחלום וכשנבדרה עליו השיגה יתן מעט כדי להחזיק המוחין שלו שיהי' יכול להחפץ כראוי והקב"ה נותן לו שכרו של שיגה כאלו היה נעור מטעם שכוונתו הי' לשמים כדי שיהי' יכול להחפץ בכוונה וא"כ בחנם מטעם אחר מהשיגה הואיל שהגם כה"י יתן הי' מקבל שכר כאלו הי' נעור וז"ל שוא לכם משכמי קום ר"ל שבתכם הוא שמלטערים את עלמם שמטערים ומאחרי שבת ואוכל לתם העלבים כי כן יתן לידודו שיגה ר"ל השכר הזה שמלטער את עלמו מן השיגה נעור כל הלילה השכר זה עלמו יתן יתברך בעד השיגה הואיל בהשיגה שלו הי' ג"כ לשמים כדי שיחפץ בכוונה עכ"ל :

(קמה) תהלת ד' ידבר פי . שמעתי מפ"ק ישראל הה"ק א"ח מו"ה שרדכי מקרעמין זלה"ה שאמר בשם אביו רשכב"ה בול"ק א"ח הרב מו"ה ירוזאל מיכל זלללה"ה . כי צפ' זה יס קושא וחירון וזהו הכוונה תהלת ה' ידבר פי בחמ' היחנן שאפחת פי לדבר הללו ה' כי מי ימלל גבורותיו וזהו דומי' תהלה אפי' כל שרפי מעלה ולבאות מלאכים הם מזדעזעו ומרתין לפניו כ"ש וק"ו ארם המגושם ומעפר הולך יסודו וע"ז השיב ויברך כל בשר עם קדשו לע"ז פי' לא תפל אחי מכל הנבראים דל"ח שהם אומרים שירות ותשבחות לפניו ית"ש כמו שאנו רואים בפרק שירה שאפי' שישול קטן שנים אומר שירה לפניו ית"ש כ"ש וק"ו האדם שיש לו כח לפתוח פיו בשירות ותשבחות לפניו ית"ש ודפתי"ח : (אש לדיקים) ועי' בלוקמי אמרים מרבינו הקדוש המגיד ממעורעטם זלה"ה בסוף הספר שכ' חז"ל ואפ"ל שלכן תקטן לומר פרק שירה בכ"י חיבף אחר כל סתפלה והמשכיל יבין עכ"ל :

מליק ספר תהלים

נחמיה

(ח) ויאמר להם וגו' כי חרות ד' הוא מעוזכם : במס' ביצה (דק"ו ע"ב) א"ר יוחנן משום ר"א בר"ש אמר להם הקב"ה לישראל בני לוו עלי וכו' ואני פורע . שמעתי מפ"ק ישראל התמיד המפורסם בשם ושמן טוב הרב המגיד בחדרי"ם זלה"ה בחמתם ז"ל לוו עלי ואני פורע דרך חכמה דהכוונה לוו עלי החכמה והתבונה אלי לילך ולהיות תמיד בדביקות כמו וילוו אליך כו' . (במדבר י"ח) . והרי זה דבר המסודר ללב ואין אדם מכיר בו ועכ"ז ואני פורע אגלה ואפרסם ופורע לשון גילוי עכ"ד הרב ז"ל . (נטעם מגדים פרשת מלוער) . ובס' בחר משה פי' וישב הביא דברי האלשיך ש"י בשם המדרש לטעבר הי' אדם עושה מלוא והנביאים כותבים אותה עכשו מי כותב אליה ומשיח והקב"ה חותם על ידיהן כו' שאפי' בהיות האדם עושה מלכותו יתברך בחדרי חדרי' באמיתיות כוונה הלב ואין רואהו ואין יודעהו אטע"כ השי"ת מפרסמו בעולם וכו' והוא ע"י שאליהו ומשיח כותבין והשי"ת חותם ע"י עכ"ל :

ובס' שפתי דריקים פי' בראשית חז"ל ע"י בינה דף הג"ל בחומ' שם דקשו דברי חז"ל אהדי אמר עשה שבתך חול ואל תלטרך לבדיות . וגם אמרו לוו עלי ואני פורע שמעתי מהה"ל וכו' . מאפטא ג"י שאמר בשם הה"ל ר' ביביל וכו' בולאטשוב ז"ל דאין שייך למירמא שנועתחא אהדי רב באם מוכן הפי' של כל אחד במקומו רק דקשיין אהדי אבל כאן כל אחד בפני עלמו מוקשה ואינו מוכן הפירוש . הגם דהתוספת הקשו אהדי . הי' ידעו והביטו הפירוש של כל אחד מהשמעתחא בפני עלמו משא"כ אכן יתמי דיתמי קשה לן הרבה דקדוקי אמרו עשה שבתך חול דלכאורה הכוונה שלא יבשל בשר ודיגים ושאר מטעמים ושלא יקנה יין לקידוש וכיוצא רק כחול שויה וא"כ הו' שב ואל תעשה ואין שייך

לומר בזה עשה מאי עשייה ית כאן . עוד אמרו שבתך היו ליה למימר שבת . כי אין
 הסבה שלו רק של הקב"ה עוד לשון חול אינו מוכן דמשמע דהחירו הפרושים הדבר לעשות
 יום שבת חול אחמהא וכי לעשות מלאכה הלילה . עוד אמרו ואלו הלטרך לבריות הלא עמי
 הוא בלחוד עשה ונלך לבריות והיו ליה למימר ואלו חקם מהבריות . וזו דלשון ואלו
 הלטרך משמע דלשון הכעטה היא אי מבטיח לך בזה שבדודאי אל הלטרך ואין מוכן
 הכוונה . גם השמעתהא אחריהא קשה פירושו אמר לו עלי ואני פורע דמשמע דהאזהרה
 קאי על הלוה שילוח לעלמו מעוה על שבת ואיך ימלא מי להלווהו הלא כשיבא להמלוה
 שילוח לו מעוה על האלמא שבת ע"ז הכעטון של השמעתהא בודדאי לא ירצה להלווה לו
 אפילו פ"א והיו ליה להסגא להזכיר להמלוה וכך הוה ליה למימר אחה המלוה היו זכיר
 להלווה לו ואני פורע לך עוד אמרו ואני פורע לשון הוה הוא . וכך היו ליה למימר ואני
 אפרע לך . ואמנם יובן עפ"י דבריהם ז"ל בזה"ק שה"ח נקרא שבת (ע"י זוהר ז"ל
 דכ"ט) . בגין ההדבקותיה ברוממות טיונית אלהים גם בחול ואמיד אללו מהשבת טהורות
 גם בחול כמו בשבת וזה אמרו עשה שבתך הייט המשבות זכות ובהירות שיש לך ביום
 השבת חמשהו גם בחול שהלמוד ותהפול וחמשה לרקות חסדים בחול כמו בשבת חה שבתך
 חול ושיך שפיר לשון עשייה בזה . גם הלשון שבתך שהוא עושה שבת קודש ונקרא על
 שמו . וא"כ איך אפשרנו ומחי אעשה לבטיח לזה מבטיח ואלו הלטרך לבריות שבדודאי אל
 הלטרך לבריות . אדרבה הבריות ילמרכו לך לסיוחך מחפלה על בני דורך זה לבניס
 חה לבריות הנפש והכל לריכיס ללדיק ולחסיד הדור וע"ז הכוונה אמרו לו עלי פירוש
 תחברו בי דיבוק עלום ותחס הדביקים בה' אלהיכם (דברי' ב') והוא מלשון כי לויח
 תן (משלי א') . אז מלשון כי לויח אעמי עלי (בראשית כ"ט) וכי תאמרו איך אפשרנו לז"ה
 ואני פורע מלשון הסגולה שאגלה כל חסדי ורחמנותי עליך וחוס של חסד אמשיך .
 ע"ך עכ"ל *

לקוטי הש"ס

ברכות ד"ל ע"ב . חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם החפלה ומחפליין כדי
 שיכוונו אח לבס למקום . שמעתי מהה"מ א"א מו"ה יחיאל ביבבל כ"י שהקשה
 דהל"ל היו שוהין כו' כדי שיכוונו כו' ומחפליין ופירש מהר"י הג"ל דבשעה שהיו שוהין היו
 מחפליין כדי שיכוונו אח לבס בחפלתם ושהש"ת יעזור להם שיהיו יכולים להחפלה בכוונה
 וז"ל ה' שוהין כו' ומחפליין בלחוד עשה כדי שיכוונו שיעזור להם ית' לחפלה כראוי :
 (חורי זכב בדרוש לר"ם) ושם בפי' ואחמקן :

שם ד"ס ד"ע"א . א"ר חייה בר אשי אמר רב הלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעיה"ז
 ולא בעיה"ב שגא' וכי . רבי [הה"ק רי"ם] זלוק"ל אמר שאין להם
 מנוחה מחמת שאין להם עייפות . כי בדבר שהוא ערסה שייך בו מנוחה משא"כ הלדיקים
 העובדים

(* במדרש הנחומא פרשה בראשית סי' ג' כ' ח"ל וכבוד שבת עדיף מאלף
 חטיות עכ"ל :

ובס' אמרי אלימלך מהה"ק מגר' אדוסיק ז"ל פ' משפטים ח"ל שמעתי מאחמ"ר הה"ק
 חיים באור יחיאל ז"ל ממאגליניאל שהוכיח לאדם א' אשר העא לאכול איזה
 מאכל בשבת ואמר שכיונה לכבוד שבת והוכיח אותו ואמר כי כל עוד שלא חיקין מדוח
 שהגשמות ית' נמאס עליו אז נדמה לו שאוכל לכבוד שבת אבל באמת אינו כן עכ"ל :

העובדים את הש"י ואין בהם שייפות כלל (רשמי אש אוח קט"ו). ושם באות קי"ד כי וז"ל ת"ח אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב. ר"ל בתי' אין הוא להם מנוחה אבל לא זולתו דבר שבעולם הן בעוה"ז והן בעוה"ב לא מלאו מנוחה. רק בבתי' אין לבד. [ועי' זכרון זאת פ' תשא]

באמר בתרבי"א פכ"ה, חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי. אכרסה ילחק ויעקב היינו כמו שהם חידשו כ"א עבודה מתודשת בבחינה אחרת זה בחסד וזה בגבורה וזה בחפזארת כן נחדש הדעות באור התורה ועבודה והיינו מעשה ולא מן העשוי עבליק: (כת"י הגה"ק מ' יוסף שמואל הלוי נדא זללה"ה אבד"ק קמפנא. גשם הלדיק המגיד ר' מיכל מולאטשוב כן הטחיק לו נכדו שארי שה"ג ר' לבי יחזקאל כ"י האבד"ק פלונסק):

שבת ד"ב ע"א. יליאת השבת וכו' כי"ד העני עומד בתוך וכו' פשט העני את ידו לפנים וכו' העני חייב והצטעה"ב פטור. משמע בתקונים ד"א דאפי' לדיק גמור לפעמים מחמת ביטול תורתו לדיק להיות נע ונד בשביל פרנסתו. ז"ל בחיקונים כן איש נודד ממקומו מאן דהוא איש לדיק דאזיל נע ונד מאתרי' כשכיתא דאיתמר בה ולא מלאה היונה מטת וכו' וזאת דמלה נודד הוא ללחם אי"ה דמרתם עלי' וכו' האי גריס למארי תורה דאזלין מתערבין. וזכ"ל אינו מארי מתיב' מארי מדרש מארי תורי' דגם לפור מל"ז בית דבחרת דאית תמן תורי' דאיהו עמודא דאמלטיאתא גם לפור מלאה בית המן עכ"ל. הנה תראה דהגם מי שנקרא לדיק עכ"ו. מפני ביטול חורה מלטרך להיות נודד ללחם אי"ב כל שיש בידו לתקן הוא כשרואה האדם שפרנסתו קשה עליו בביתו יוסף אומץ בתורה ולא יטרך להיות נודד ללחם. ותבין עי"ז הא דאית' בגמ' דר' פלוני כי הוה מזמני לי' לא הוה אזיל ור' פלוני כי הוה מזמני לי' הוה אזיל דמאן דהוה אזיל ס"ל כיון שהוה אינו עושה שום השתדלות וממילא שדרו לי' מבי נשיאה שיהי' נודד ללחם אי"ב מן השמים הוא בשביל ביטול תורה ת"ו וקיבל ע"ע דין שמי' ומאן דלא הוה אזיל הי' סובר. כיון דאפשר כ"ז ע"י הוספ' אומץ בתורי' הי' מוסף בתורי' אומץ ולא הוה אזיל הנה בין למד ובין למר הוא רק כשרואה האדם שמן השמים הניטעוה להיות נודד כגון דמזמני לי' להיות נודד אבל שיהי' נודד מעלמו מחמת שראו' קישי פרנסתו זה ודאי אינו מן הראוי להעבוד ה' בחמת רק כשרואה קישי פרנסתו יראה לעשות באופן שגם לפור תמלא בית ולא יטרך להיות נודד ללחם. וכבר דברנו במ"א (*). גנות המשתדלים ופרט כשמוכשים

בפס

(* בספרו מגיד תעלומה על מה' ברכות דל"ב כ' וז"ל ומוך לזה הלא נלמד שרוב התפארים באים כשיהנה האדם מן ממון כזה שיש בו כח ופועל רע וכשישוב האדם אל ה' הנה ידע הביבה ממה לגבש ויפשפש בדבר הלא תראה בסדר היום הקדוש בגמר תפילתנו בתפלת נפילה הנה סידרו לנו אגשי כה"ג ברות קדשם אחת זמן יד לפתעיה וכו' והלמדנו י"א להתודות לפניך על כל עוונותינו למען נחלל מעושי ידינו וכו' הכן הדבר שהוא הכולל של כל עוונותינו ביש תחת יד האדם ממון שאינו ביושר. והכח הפועל בנפול וכאשר יהנה האדם מממין הזה ותהי' לו לעזרה ויתילדו אללו תאות רעות ולהיות הדבר הזה גדול אללי ופינה לתורה ולעבודה. הנה ארתיב עוד במקלת דברים אמר כבוד אדמו"ר הרב הקדוש בחדר"מ זוק"ל שיש להתפלל על הילדים שממנכין אותם מנעוריהם בעוד שהם קטנים לתורה ולעבודה זו תפילה ועונין אמן. ויהי"ל. הנה בעוד השני ערלה עליהם מורגלים בתורה ועבודה מהיכן יארע כזאת כשמגדלי' פורקים עול התורה פעליהם ומוסקים בעסקי' העולם ברשות ובאיסור הלא הי' מהראוי שיהי' להם דבר

בעכע

בפה פרנסתם דמיון האשה המוקבלת כשהובעת הקבלה בפה יולאת שלא בכהונה ובאין עת לקרר סיפרו לי מעשה מהס"ק המפורסם המגיד בחדרי חרדים ז"וק"ל ששאל לו איש אחד בדרך בדיחותא בע"ש לפנות ערב בכדי לפקח דעמו. וזאת שאלת הבדחן הלא העני כמה יסורים מגיע לו עד שמספיק ומכין לזרעי שבת והבטחה"ב אין לו שום לער להכנה דרבה הלזו. וכשמגיע שבת ומחיל העני לומר פרקי מסכת שבת חייב מחיל העני חייב למה יהי חייב העני. הנה הבדחן הלז שאל בדרך בדיחותא לפקח דעם הס"ק אבל הס"ק הנ"ל הי' משוטט בקושי' הנ"ל דבאמת קשה למה תחיל המשנה ברא דהתחייבות העני וזכרנו שהוא הכנס' חולד'. והשיב לו הרב ששייב לו תשובה בשבת וא"ל ערב בסעודת הערב שהקשו קושיא זו במחיצתא דרקיט והשיבו שבשבת זה מגיע התחייבות לעני בשביל ששפט העני את ידו. ועשה השתדלות הבן העניין והבן שיחות תולין של ת"ח ועד היכן הדברים מגיעים: (אגרא דפרקא את י"ד)

שלם דס"ח חמרא וחייא לפום רבין ותלמידהו בשם הרב מו"ה מיכל כ"י חמרא וכו'. אמר ההר"י ל"ק כי פעם אמרו חיי וחמרא וכו'. כי זה מדבר מהרב זה מהלמד. ר"ל בהרב כבר יש חיות רק שלר"ך חמרא להחגלות החיות ע"ד נכנס יין יאל סוד אבל להתלמידים לר"ך לתת תהלה החמרא ואח"כ יתגלה החיות: (ס"ס ליקומים יקרים):

בטבע לכל חייו מן החורה אפי' זו כ"ש. כמ"ש חנוך לנער עפ"י דרכו גם כי חייקו וכו' ואמר אדמו"ר זלה"ה שמגיע להם הדבר הזה על אשר האכילום אבותיהם ממון של איסור הבא לידיהם בגזל וחמס וריבית וכן הפועל בנפפל וכאשר הבנים נתפטמו מזה הנה מתעורר להם ע"ז תאות רעות ופורקים עול החורה מעלימו ואוחזין מעשה אבותיהם בידיהם זה תוכן דבריו זלה"ה. ובזה תבין מ"ש הכ' פוקד עון אבות על בנים כו'. ומתרגמין כד משלמין בנייא לתמתי בתר אבהתהון. וע"כ נלמיונו ביודיו והתודו את עונם ועון אבותם וכן נהיגין לומר ביודיו אבל אהנו ואבותינו חטאנו וכדין הוא. והנני מעיד כי ראיתי בעיני לדיקים גדולים אשר יראתי לבשת אליהם וכאשר באו לידי נסיון והשתדלו להשיג ממון וזכרנו בחציפה בפה נתרוקטו מכל וכל ואבדו מעלתם וכבר דברתי בענין התביעה בפה במ"א שהוא כעין האשה המקבלת מן הדבורה ולבעבור זה נבראת ואטפ"כ אם חובעת בפה יולאת וכו' כי נאמן הוא בעל מלאכה אשר ברא אותה בתכונה זו להיות מקבלת. הוא חמין לה הקבלה בעת המלטרך וכענין הזה הוא כן באיש המקבל מחמרי' בשגם אינו מבחין אם מקבל ממון מאנשים שאינם הגונים והכת הפועל מחטיו והנה תראה שגם הדבר הזה נלמד מדור דעה שבזאת מזרים היחה ע"י תביעה בפה ואירע מה שאירע בשגם שפי' זה רלון הש"י הנה כבר רמזתי לך שפי' זה רלון הש"י כד להורות מהם תשובה וכמאמרז"ל ואטפ"כ לרקו דיניו ומשפטיו יתב"ש כי אטפ"כ הי' הדבר תלוי ברלונם כי ע"י החורה הנה היא תבלין למתק היל"ה"י וכל המדות רעות ואטפ"כ הי' הדבר למטעם שטעמן מרע"ם עם הש"י והורה הש"י לדבריו והנה ידעתי מרבותינו עמי נפש שכאשר הגיע לידם ממון שהבינו שבעליהם הסגילו בו כח הפועל לרע לא הי' נהנים מהממון ההוא והשליכו מידם אותו הממון באין רואה וקבלתי שטכ"פ יראו שיגיע הממון ליד כרעי אשר לא מבנ"י במקום המלטרך ליתן להם ודי בזה בני יודיעי הרחבתי קלת בזה כי ידעתי שהוא פינה לתורה ולתשובה אשרי האיש אשר ישנה וישלש בדבריו אלה הנאמרים באמת ויבין הדברים לאשורם ואז טוב לו ולזרעו ע"ע עכ"ל:

שם דק"ד א"ב אלף בינה ג"ד גמול דלים ה"ו זה שמו של הקב"ה. שמעתי מפי אדמו"ר הה"ק איש אלהים מופ"ם ופלאו מוהר"ר יחיאל ביב"ל זיק"ל ז"ע ועב"י מ"מ דק"ק זלצטוב. על מאמרו זה ה"ו זה שמו של הקב"ה אשר מג' ד' בעלמס נעשה ה"ו כי תמונת ה' הוא ארוך כמו וא"ו ורגל בסופה כעין יו"ד. ומורה על בחי' ההשפעה והמסקה כדוגמת הלימוד הממשך מים אל הבור הרחוק מהמקור. וכשעוד המים בתוכו הוא ג'. כי הו"ד שסופה מורה על מקוה המים שעודנה בתוכו. ולא יאל לחון והמים האלו המה בקלהו כי רעים להיות מהאיים להשפיע לה"ד. והבור מכונה אז ע"ש ה"ל"ת כי דל הוא ולמא למים וממחין על השפעה הגומל שהוא גומל חסדים וכשגומל חסד עם הדל אז נעשה מהד' ה'. כי קיבלה המים שרגל ה'. כהוא הו"ד ונעשה ה' והג' נעשה וא"ו כי פשטה רגלה אל הדל"ת ונעשה ה' וגמלא שניעשה מג' ד' וכשנעשה כך נבלס לרון ה' שראה בזה ההשפעה שיתמשך מ"ה שבשמו שהמה מכווים למעין מקוה המים ע"י הו"ד. שהוא הלימוד לה' אחרונה דרגא החחוחה שמתנת על השפעת ה"ו ס מימי החסד ושלס שמו של הקב"ה בזה. ובה חמר טעם על מאמר רז"ל (ב"ב ט' ע"ב) אמר ר' יצחק כל הנותן פרוטה לעני מצברך בוא"ו ברכות דכתיב הלא פרוש לרעב לחמך. וגו' כי כאשר עשה ותיקן שי"הנה ה' לתמונת ה"ו להבליס שמו של הקב"ה לעומתו ברוך יאמר לו להסברך בשש ברכות דוגמת הו"ד שתיקן. ע"כ שמעתי מפ"ק דכח"ח:

ואנחנו נוסף על דבריו לפרש סיום מאמרו בס והמפייסו בדברים מתברך בחדר עשר ברכות שאל' ותפק לרעב נפשך ונפש נענה תכביע וגו' וכתבו התי"ס יש מגיחין והנותן פרוטה לעני והמפייסו מבוס דמשמע להו דקרא יידיי בנותן לדקה דכתיב ונפש נענה תשביע ולא מלתא הוא דנפש נענה תשביע היינו תשביע בדברים שתפייסו בדברים ועל כרחך לא גרסינן ל"י דלהסיח גירסא הוה ל"י למימר יתברך ב"ו ברכות הגך ו' דלעיל והי"א (וכן גרס הרמב"ם ז"ל בפ"י מה"ל מתנות עניים ה"ה) ואנו נאמר לקיים גירסת הש מגיחין לפי דברי אדמו"ר המוכ"י והוא ע"פ מ"ש בזהה חדש. (ד"ס ע"ב) ע"פ או יחזק בנעווי יעשה בלוס ל ש"ס יעשה לי שלום לעילה שלום לתחא כי עושה שלום בין העני והקב"ה. שהעני עושה יריבה וקורא הגר על הק"ה כמה שבראו עני בזה שלדך לבדיות. וכמה ונתן לו לדקה עושה שלום בין העני ובין קונו ע"ס. וזה רק נעשה כשהוא נותן לו בעין יפה ובסדר פנים יפות כמו של הרמב"ם ז"ל (שם ה"ד) כל הנותן לדקה לעני בסדר פנים רעות ופניו כבושיה בקרקע אפילו נתן לו אלף זהובים אבד זכותו והשפידה אלא נותן לו בסדר פנים יפות ומתאווה עמו על לרשו. ומדבר לו דברי תחנונים ויחמוס וכו' ע"כ. ואם כה יעשה לדבר על לב העני ולנחמו. מתפייס העני עם הקב"ה. ונעשה שלום לתחא. ומתקיים ונפש נענה תשביע שמשביע נפש העני בזה הנדקה שמקבל בדברי פיוס ומסיר תרעומתו ממנו. ואז נעשה מד' ה' שהדל נחרה וכשבע ונעשה ה' ונעשה ה". זה שמו של הקב"ה ולעומת ה"ו שתיקן נצברך ב"א ברכות מספר י"א. וע"כ לריך להיות שיהס הנותן לדקה לעני והמפייסו. כי בנתינת הלדקה עושה מהב' וא"ו שמוסף המים ממנו וכשעוד הדל נחרה בזה אז נעשה ה' במלואו וסובו ונעשה ה"ו ונגרס מתברך ב"א ברכות כדבר האמור והוא כני"ש מגיחין כנ"ל: (ספר סיודו של שבת ח"ב דרוס ב' אות ד')

עירובין

(ד"ט) יציבא בארעא וכי' מי שמוסב א"ע שהוא תוסב בטהוא עלמא הוא גירא בשמי שמיא

שמיא הוא בבתוכה גר בעולם העליון וזה כי גרים היינו בעוה"ל וחושבים אחס עמדי בעולם העליון (כח"ק גנה"ל מו"ה יוסף שמואל הלוי לנדא חב"ד"ק קעמפנא בשם הה"ק המגיד ר' מיכל מזלצטשטוב. כן העתיק לי נכדו הס"ג ר' צבי יחזקאל ז"ל האבד"ק פלונסק) :

פסחים

(ד"ג) אמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בחורה ובמלוא חמ"פ שלא לשמה שמחוק שלא לשמה בא לשמה. ודקדק המגיד ר' מיכל ז"ל הא"ך שי"ך לומר לעולם יעבוק אדם בחורה ומלוא חמ"פ שלא לשמה כיון שאומר שמחוק שלא לשמה בא לשמה ח"כ שטובד חמ"כ לשמה אינו עובד לעולם שלא לשמה ויש לתרץ באמת לר"ך לעבוד חמ"ד שלא לשמה כמ"ש בס' תולדה יעקב יוסף (דקמ"ז). שמעתי ממורי ביאור פסוק (ההלים קי"ט) חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך כי אם ירצה לקום תזנה לילה רק לשם שמים ללמוד יתגרה בו ה"ה"ר. לכך עלה יעולה שיתעורר לעבוק בצרכיו ודרכיו שיש בו שייכות אל ה"ה"ר. ואח"כ ואשיבה רגלי אל עדותיך וכיוצא בזה בשאר ענינים ודפח"ח, ושפיר אמרו תהלה יעסוק שלא לשמה שמחוק זה יוכל לבוא לשמה ואשיבה רגלי אל עדותיך משא"כ כשירצה לעשות מיד לשמה יתגרה בו ה"ה"ר להלחם כנגדו. ויחבטל מכל וכל וכו' עיי"ש. נמלא ששפיר אמר רב לעולם יעסוק בחורה ומלוא חמ"פ שלא לשמה. שר"ך לעולם לעבוק שלא לשמה כדי שלא יתגרה בו ה"ה"ר. ומה שנוסק בתחילה שלא לשמה הוא כמו כהא אל לשמה למשל מקיימים מלוא מילס על הכסף הכסף הוא מעמיד המלוא כי בלא כסף אי אפשר לקיים המלוא כן שלא לשמה הוא כסף ומשמד אל לשמה כי בלא שלא לשמה אי אפשר לעשות לשמה זהו שמסיים העטם שמועד לעסוק תהלה שלא לשמה בשביל שהוא כסף אל לשמה שמחוק שלא לשמה בא לשמה: (ס' רב ייבי. תהלים מ"ה)

(ד"ד) כל מה שיאמר לך צה"ב עשה. ופירשו שמי שהוא ארון ובעל על בית של עלמו היינו רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו. כלומר שהוא מושל עליהם לזה יקרא צה"ב. (תולדות ינחך דרוש לחנוכה. מהה"ק מהר"י מנעסכיו זוק"ל בשם הנ"ד"ק הקדוש המגיד מזלצטשטוב זוקללה"ה [וע' זכרון טוב בעיני אמירת תורתו] :

סוכה

(ד"ה) כל הגדול מתבירו ילרו גדול הימנו. אמר המגיד (ה"ק ר"מ) ז"ל שר"ל כל הגדול מתבירו בלבו נמלא יש לו גבהות בלב. לזה ילרו גדול הימנו ר"ל ילרו מתגדל מעלמו בעון הגבהות: (ליקוטי יקרים)

אבות

(פ"א מ"ב) הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום וכו'. שמעתי מהמגיד ר' מיכל ז"ה"ה ורודף שלום ע"י שהוא אוהב השלום שהוא מזג בשנת חמ"ח ימ' ה' רודף השלום של ה"א בה"ה ה"ה"ר ונעשה פירוד כמו דאיתא דכתיב ולא תחורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם שהם ב' ילרם של ע"ז הוא גאווה וילר של זנות שב' ילרם עובים שלום כדי לפתות נזות ה"ה. ואהרן ה"ה רודף השלום של ב' ילרם אלו

אלו הנ"ל וסי' עושה ביניהם פירוד עכ"ל: (אור החכמה פי פנחס)
פ"א מ"ד הוא היה אומר אם אין אני לי מי לי שמעתי מהמ"מ החסיד המפוי מו"ם
 יחזיאל מיכל זל"ה. על מה שאמר הלל אם אין אני לי ר"ל שאני די לי
 צמה שאני לבד עושה רק אני משתתף תמיד עם הציבור ואז מי לי ר"ל אפילו מה שיטשה
 מי מהם לי יחשב ג"כ אבל כשאני לעלמי ר"ל שאין אני משתתף עם אחרים להיות
 בחגודה אחת ובכלל המזכה את הרבים מה אני ר"ל צמה הוא חשוב כל זקוטי שאני
 עושה לבדי נגד הטובות של הקב"ה: (כתב יד מבטל המחבר ס' טהור רעיונים על
 ש"ס):

ובם' מבשר דק ויאל וי"ל ששמעתי אומרים ביאור על משנה אם אין אני לי מי כו'
 דשינו שבחמת אף אם יחי' אדם כמה מאות שנים אי אפשר לגמור המלאכה שלריך
 האדם לעבוד את בוראו מפני שהוא אין סוף אך כשהאדם מלמד את בני אדם תורה
 ומע"ט והדרך אשר ילכו בה אזי אף אחר מותו. כל מה שהמה ישיבילו בדרך ה'
 גל ידו יחי' שייך לו וחוה אם אין לי ר"ל כשאין כוונתי בהעבדות רק בשבילי אלא
 שאני מורה לעם את הדרך אשר ילכו בה והמעשה אשר ישנון אזי מי לי ר"ל מי שיטשה
 חיזה מלוא לי פי' שייך לי אבל כשאני לעלמי לבד ולא להורות לעם ה' כנ"ל אזי מה
 אני. פי' מה יועיל לי העבודה של עלמי לבד כי אף אם אחי' אלק שנים אינו באפשרי לגמור
 המלאכה. ואם לא עכשו חיוני דברי לא ה תים יללו יה אבל כשמורה דרך לעם
 והמה ידריכו לבניהם ובני בניהם אזי עד עולם יהיו שייכים לו המלות שנעשו על ידיו
 וכנ"ל ע"פ מה שזכר וז"ל את ה"רים זכות הרבים תלוי בו עכ"ל: [ובדואי שמע מרבינו
 הקדוש ר"י"מ זל"ה"ה וי"ע]

פ"ב מ"א והוי זהיר במלוא קלה כבחמורה. ונריך להבין מה הוא מלוא קלה ויתכן לומר
 על דרך שאז"ל קדושין (דל"ט ע"ב). ישב אדם ולא עבד עבירה נותנין לו
 שכר כעושה מלוא והוא בחינת מלוא קלה וע"ו לריך להזהר: (ראשי בשמים בשם חותמו
 הה"ק ר"י נוראדוויל מלוק"ל)

פ"ד מ"א חיזה חכם הלומד מכל אדם כו'. שכל מלמדי השכלתי ודקדק הרב מ"ו
 מו"ם מיכל ר"י למה לא אמר הלומד מכל מלמד כלשון הכתוב מכל מלמדי
 וסירן כי התנא בל' להוסיף. כי לא תורה בלבד יש ללמוד ממלמדיו אלא אפי' שאר מדות
 והנהגות טובות דהיינו חיזה ההנהגה ישרה או מדה טובה באדם אפי' מעט הארץ או
 מרשעיתן בדעתו מנהג זה וילמדנו ממנו וחוה חיזה חכם הלומד מכל אדם חיזה מדה
 טובה והנהג' ישרה בעבודת הבורא ית': (ליקוטי יקרים ואור תורה)

פ"ד מ"ב הוי רץ למלוא ובורח מן העבירה שמוזה גזרת מלוא ועבירה גזרת עבירה
 ששכר מלוא נלוא ושכר עבירה עבירה וכו'. והנה שמעתי ממחוי ומו"ר הה"ק
 ר"י"מ זל"ל שדקדק ז"ל אי' על כפל הלשון שמוזה גזרת מלוא וכו' ששכר מלוא מלוא
 וכו'. הלא מובן אי' להם. ועוד הקשה למי הזהיר זאת כי לאיש אשר הוא מחבב מלוא אז
 גם זולת שגזרת מלוא ג"כ. גם מלוא זאת שכל לידו ודאי יקיים אותה וכן להפוך בעבירה
 אם הוא מתירא מן עבירה ג"כ זולת מה שגזרת עוד עבירה ישמור א"ע מלעבור אף
 עבירה הזאת ואם לאיש אשר אינו מחבב מלוא אז גם כשהתנא הבטיח שיגרוור עוד מלוא
 אחרות אעפ"כ כיון שהמלוא אינו חשוב בעיניו גם שניהם לא יתחבבו בעיניו. וכן בעבירה
 אם הוא אינו מתירא מן עבירה אז משניהם אינו מתירא כי מה לו עבירה אי' או ב'.
 וסירן הוא ז"ל שכן הוא הולעת דברי התנא הוי רץ למלוא ובורח מן עבירה שמוזה
 נזררת. ר"ל שישמור א"ע מלעשות עבירה אעפ"י שגזרה לו שיע' שיעבו' עבירה זאת
 או

לא ע"כ יבוא לקיים חיזה מלוא אפט"כ יברח ממנה ולא יעבור . ואח"ו הסיף וכפ"ב
 עוד מלוא גוררת מלוא ועבירה גוררת עבירה ר"ל כשעשה חיזה מלוא ואח"כ עיי"ז בא
 עבירה לידו אז תדע שלא הי' מלוא כלל רק עבירה ונתן התנא טעם לדבריו כי שכר
 מלוא מלוא ושכר עבירה עבירה . ר"ל לזה לא יעבור כלל יצ"י שגדלה שפתי' אותו
 לדי מלוא כי זהו דבר שאינו רק שכר עבירה הוא עוד עבירה וכן נמי כשיעשה מלוא
 אם הי' המלוא מל' לא בא ע"י עבירה אלא ע"כ שלא הי' מלוא כלל עכ"ד דפתי' .
 [והנה בדברי קדשו ה"ל יובן ג"כ טעם מה שמבאר בדברי חז"ל (בילה ד"ט ע"ג)
 שמלות עבה הינה דוחה את מלות לא תעשה . רק כשהיא בעידנה משא"כ כשאינו בעידנה
 אסור לעבור על הלא תעשה והוא כי יש לחוש ב' חששים א' הוא כמו שאז"ל (גדרים
 ד"י ב"ר פ"א ה"י י"ז) שלא יאמר לה' חטאת רק שיאמר חטאת לה' והטעם כי מי יודע
 אם ייה' צידו לגמור דבורו ואז לא יאמר רק מלת לה' . ואז יזכיר השם לבטלה וכן יש
 לחוש כי מי יודע יום יגיע לקיים המלות עשה אז לתקן את אשר עוות וישאר נפגם
 במלות לא תעשה וגם עוד כי הלא ידוע כשעובר אדם על מלות לא תעשה אז עיי"ז נבדח
 קליפה ואז אותו הקליפה יתבדר עליו ולא תניח אותו לבוא ליד קיום המלוא וחו"כ
 קטע דברי התנא והוי בורח מן עבירה שמלוא גוררת כי מי יודע אם יגיע לקיום המלוא
 ואדרבה בעשייתו העבירות יגבירו כח הקליפות ויבטלו שלא יבא קיום המלות] (דברי
 מה"ש י"ג):

ובנו הה"ק ר"י מראדוויל זוקללה"ה . כ' וז"ל הוי רץ וכו' . אחי לרקדק עיי"ז מה
 שאמר בן עזאי בלשון הוי רץ . ועוד שאמר שמלוא גוררת מלוא ואנחנו רואים
 שכל איש בקומו משנתו עושה חיבב מלוא כגון זינות וברכות ומספלא ואפט"כ כל היום
 הוא הולך בטל ואין לו שום רצון לשום מלוא . ואדרבה כנגד מלואו שהולך אח"כ אחר
 תלות לבו והסקר והכבוד וזה אנחנו רואים שעבירה גוררת עבירה אבל המלוא אינו
 גוררת . ולמה הוא זה כך אך האמת כן הוא באם שאלו היה האדם עושה את המלוא
 באמיתות לבבו כמו שנושה חיזה תאוה . בגודל החמימות ודביקות ובתשוקה בכל ראיו
 ומגמת חפלו בוודאי זו המלוא בענין כזה הייתה גוררת מלוא לעשות בכל פת אבל באמת
 חפילו כשעושה אדם מלוא הוא בלי שום חשבון ורצון הדביקות לזה אינו ביכולת זו המלוא
 להיות גוררת עוד מלוא . והעבירה סיה בגודל החיים והכח להיות גוררת עבירה וד"ל .
 רחיי אפי' לנו לזוהר בזה אפי' . עכ"פ היא בלבד לעשות את המלוא כמו שנושה בדברים
 הרשונים כגון באכילה ושתייה ואימות כמה הוא גודל התענוג והחשבון והאבה . אמת שכן
 היתה הבריאה וכשברא את האדם וזהו . ראה אדם הראשון שיהי' הוא בשאר מצטר .
 ועלם מעלמותו והי' האבה כמו שאדם אוהב לאחד מאיבריו . אבל לא מלד אהבה
 הנמאסת . שמעו אחי וקחו מוסר שלזה כיון בן עזאי הי' רץ למלוא רץ הוא נגזר מענין
 רצון במשל זה האדם כשיש לו רצון ומשחוקק לחיזה דבר להשיגו היא הולך במרוצה וזהו
 העבודה האמיתית שגילה לנו בן עזאי כמה שאמר הוי רץ למלוא שיהי' לך עכ"פ זה
 התענוג והתשוקה בעשיית המלוא בשיה כמו זה התענוג שיש לך בדברים הרשונים ובוודאי
 היא גוררת מלוא והתאוות יהיו בטילים ממילא מלד שמלוא כזו יהי' מאירה לך ויפקח
 לך את העינים כמ"ש (משלי') גר מלוא ותורה אור ויתרחם לך שהתאוות הם דברים
 נמאסים . וחס"י בורח מן העבירה ולזה אמר ובורח מן העבירה שיהי' בורח . שבתח
 המלוא לא יהי' ביכולתך . לילך בלאט מן העבירה כשיבא לידך אך שיהי' בורח מעול
 המלוא . והוא מלד שרצונך יהי' משחוקק חך לעשות עוד מלוא ולא יהי' די לך בכל
 מלוא ומלוא שהיה עושה וד"ל - (אור יחזק פ"ד)

א"ד מיד כל המחלל שם שמים בהסתר כפרעין נמנו בגלוי שמעתי מהה"מ בולק מו"ה
 ז"ל

שיכל זל"ל כל העובר עזירה בסתר וכו' שלריך אדם לדבר דיבורים שילרף הדיבור עם המחשבה . והדיבור הוא אד"ני שהוא התגלות והמחשבה היא הוי"ה שהוא נסתר וזה הוא כל העובר עזירה בסתר גפרעין ממנו בגלוי שהוא אדני שהוא מדת מלכות ופרעה הוא לשון התגלות שהיא מדת מלכות . (תולדת אהרן מהה"ק ר' אהרן מזוטאמיר זל"ל פ' ויגש וסידור הכי בשמים)

פ"ו ט"ה הא למדח שכל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם . כל ת"ח רונה שילמדו אותה תורה שנגלה על ידו מהמקור העליון ועי"ז יש להת"ח עלי' בעולמות העליונים וזהו הא למדח האומר דבר בשם אומרו וכו' לזה הת"ח אבל זה שלומד תורה שלא לשמה אפילו יום ולילה אינו מביא גאולה לעולם . כמ"ש שבחורה לשמה בלי שום שקר הוא מגלה שמה של תורה אבל בשלח לשמה זו התורה אינו נקראת בשם תורה מלד שאינו מורש לו את הדרך האמת והיא אך נקראת איזה חכמה . והתורה הק' אינה חכמה להשיגה בשכל פשוט האנושי והוא ענין שהוא חוץ לשכל ונקראת חכמה עילאה שהיא עלמותו ית' . וכמו שאינו באפשרי להשיג אלהותו ית' השכל האנושי כך התורה הק' היא להשיג בשכל האנושי כמ"ש ולית דידע כך כלל . ולית מחשבה הפיסא כך כלל . כך התורה הק' היא ג"כ אין מחשבה הפיסא זה כלל הוא צ"ה יודע את עלמותו אבל האדם בשכלו אינו יודע את המהות עלמו ונפשו ונשמתו השוכן בקרבו . ומכ"ש אלהותו ית' בעלמותו היא התורה הקדושה . אך מי שלומד תורה לשמה . איז מגלין לו כונת פנימיות התורה ופותחין לו טעניות החכמה . שהוא חוץ לשכל כמ"ש שזכרם לדברים הרבה כמו שחשב ואומר בהמשנה . ומכל דיבור של אותו הת"ח נעשה דברים הרבה מלד שהוא מדבק את עלמו בו ית' בהאין סוף אמיתי . וכמו שהדבור של כביכול צ"ה אין סוף כך זה הת"ח הוא בדיבורו אין סוף כמ"ש את לרבות ת"ח . וזהו ולא עוד שאמרו במשנה היינו שהוא חוץ כל אלו המדריגות שחשב בהמשנה . הוא ולא עוד אלא שכל העולם כדאי הוא לו שדמה לחירו ונעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית ועליו נאמר (זוהר ויקרא דק"ג) . כאלו גשיתאגו וד"ל : (אור יחזק אבות)

ערכין

דמ"ז ע"ב א"ר ערפון תמה איז אס יש צדור מי שיוכל להוכיח אס אומר עול קיסם מבין שיניך אומרים לו עול קורה מבין עיניך . שמעתי מפי אדמו"ר הה"ק א"א נ"י וקדושו מוה"ר יחיאל מיכל זלוקללה"ה הכוונה כי הצדיק המוכיח אומר שמה שאירע לו דבר מה וקל בעיני עמחשבה והרהור הוא ממתנת הדור שפגמו במעשה זה עול קיסם כלומר הקיסם שלי שהוא דבר הקטן הוא מבין שיניך כי אתה גרמת לי כנאמר והס משיבין עול קורה מבין עיניך כלומר מה שאנחנו חוטאים במעשה גדולה כעין הקורה הוא מבין עיניך ממה שקרה לך במחשבה והרהור והאמת אלו ואלו דברי אלהים חיים וכו' עכ"ל (ספר בחר מים חיים פרשת נח) ועי' בס' באמ"ח פרשת אמור באריכות בזה :

בחפלת שמ"ע ואשי ישראל ותפלתם בזהבה תקבל צרלון . ויש אומרים מהרה בזהבה ישמעתי בשם הרב החסיד מו"ה זאב זללה"ה מוצארוו שהי' מוחה לומר כן ע"כ . אח"כ מלאהי כן בשל"ה אכן נראה דזהו תלוי בשני הפירושים שכתבו התוספת בסוף מ"ס' מנחות דאס הפי' של ואשי ישראל דקאי אדלעיל והשב את העבודה לדגיר ביהך ואשי ישראל והח"כ מצקת תפלה אחרת ותפלתם בזהבה תקבל אז יוכל לומר מהרה אבל להפי' השני שמושך תיבת ואשי ישראל למטה לא יאמר מהרה כנ"ל ועי'

ועי' בגי' סי' קכ"א דכ' הפי' המובחר דקאי על גשמות הדיקים. ומ"מ י"ל דקאי על אותן גשמות שכבר מחו מן החיים ולא אשר עודנה חיים המה וכ"ה במהכ"ע בזוהר חדש פי' נח ד"ה הפתח השלישי בו' ולכן גם לפי זה יכול לומר מהרה: (סידור עינין תפלה)

העתק מס' עין הדעת עה"ת (פ' תבוא) להגה"ק ר' עזריאל זוקללה"ס. ח"ל דרוש והספד לה"ה בזינגא דנהורא חסידא קדישא ופרישא הרב המופלג המקובל האמתי המפורסם הגדול בישראל מו"ה ביב"ל אשר מ"מ דק"ק זלשטשוב (מנ"כ בק"ק יאמפאלא שנת תקנ"ו בש"ק כ"ה אלול כאשר נשלח לי העתק מלכתו משם):

דושיעיה ה' (תהלים י"ב) דרכו חז"ל (איכה רבתי פ"א סי' ל"ט) ע"פ יפן כדוני העם הזה בשפתיו ולבו רחוק ממני הגני יוסיף להפליא העם הזה הפלא ופלא. ואבדה חכמת חכמיו קאי על מיתה הדיקים ודקדק הגאון מהר"י. (ביערוח דבש דרוש ח') דמאי מדה כנגד מדה הוא זה דבשציל שאין מתפללין בזוונה ימות הח"ח. ונראה שג' האלשך ע"פ (שמות ל"א) כי שש ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ ויום השביעי שבת וינפש דלין לו פירוש וגם שהוא כמיותר. וחי' שיום השביעי הוא כמו נפש ונשמה לשפת ימי המעשה. וזה וינפש וכמאמרס (עי' רש"י בראשית ב') מה חסר העולם מנוחה בא שבת בא מנוחה. שה' חסר המנוחה האמיתית דהיינו הנשמה וידוע (זוהר לו דכ"ט) בגם הח"ח והלדיקים שבדור קרואים שבת וממילא גם המה כנשמה לנו הבינונים וכמו בהגשמה מחי' הגוף כן הח"ח והלדיקים שבדור מהיים את הדור וכמאמרס ז"ל (ברכות ד"ו ע"ב) כל העולם כולו ניזון בשציל חגיגה בני יודוע מאמרס ז"ל (תבוא) בלקושי תורה להר"י זוקללה"ס פ' עקב ובס' הישר לר"ת שער י"ג. כ"ח שער היראה פט"ו) כי חפלה בלא כוונה כגוף בלא גשמה נזולא הוי שפיר מדה כנגד מדה החיל שבשפתוהס כדרוש ולבס' רחוק ממני הוי גוף בלא גשמה. ולכן גם הוא יח' יוסיף לטק הח"ח והלדיקים שהמה הנשמות ולא ישאר רק גופם. איה ורעי כמה אדם בוכה ומחפלה באפר על פטירתו בנו וכן על האב מחמת שנשמתו נפרד מאהו ומכ"ש שאם יתיר שהמת עלמו יבכה על פרידת גשמתו שבדחי' היה דואג וזועק בקול מר ויילה עד שהי' מעורר את כל השומעים לבכות ולזעוק עמו וזמילא כמה רחוי לנו לבכות ולזעוק ולקרוא למקוננות בקול נהי ובכי על אבדת גשמתו ה"ה בזינגא דנהורא חסידא קדישא ופרישא הרב המופלג המקובל הגדול בישראל מו"ה ביב"ל אשר הי' נשמה לנשמה* ולכבוד גשמתו אדרוש וכו' כתיב בפסוק (דברי' כ"ח) גם כל וגו' יעלם ה' וגו' ודרשו חז"ל זו מיתה ח"ח כידוע מדברי זוהר (ואחרי דע"ט). צימיי רשב"י אמרו פתח פיך ויאלרו דבריך ולבחר פטירתו אמרו אל תתן את פיך לתטוא את בשרך (קהלת ה'). וגם בזוהר (וית' דרי"ו ע"א) חלש דעתיס דר' יהודה בו'. בכה ר' אבא אמר ר' שמעון וכו'. השתא דרתייא מנא כשתלקא בו'. הרי שבמיתה הדיקים כשתלקא השגה שבתורה הקדושה כמה דאמר (עמוס ח') לא רעב ללחם ולא זמא למים כ"ה לשמוע דבר ה' לשמוע היינו הבינה כמו (דברים כ"ו) הסכה ושמע כו' שבעו"ה נתמעט הבינה והשגה בתורה. וזה נרמז לדעתנו בפסוק (איכה ה') על הר ליון ששום שועלים הלכו בו כי מזיון הלא תורה וכעת שועלים הלכו בו ששועלים רמו כמ"ש המהרש"א בסוף (מכות דכ"ה) כדרך שאמרו (יומא מג ע"ב) כמה דמסיק תעלא מבי כרבא שהשועל אינו יולא הרבה שהשונותינו בתורה ומלח

* עי' מאור ושמש ויחי ד"ה ויקרבו. ושם בפ' פנחס ד"ה וידבר משה וגו' יפקוד וגו' עינין נפלא בזה:

נתמעט ומטעם זה נראה דנקרא ה"ח והלדיק ארון כמ"ס רז"ל (כתובות דק"ד ע"א) במיתת רבי אריליס ומזוקי אחוזו בארון וכתבו המפרשים בפסוק (במדבר י"א) ויהי בנטופ הארון שהרמז כשהלדיק נוסע לדרכו דרך כל אדם אז מבקשים שיקום ה' ויפלו אויבך . ונחזור לענינינו שבמיתת הלדיק נאכזר השגה בתורה וזה עיקר עבודת קוטינו כמ"ס הרמב"ם כי עיקר העבודה היא הידיעה ותורת ה' תמימה לא יחכר כל בה ומי שיט לו עיני' לראות ימלא כתוב בה הכל וכמאמרם ז"ל (בר' פ"א ס"י י"ט) כי לא דבר רק הוא ואם רק הוא מכס כי מי שאינו תמים במעשיו דומה לו שלא כתוב כלום בתורת ה' כי אגלו הוא כמו אופיות פורחות ולא כתוב לפניו כלום כי בקרא ובגמרא נכתב הכל ברמז והז'חדש חידושי תורה מוסיף אופיות בחידוש כונות הפסוק או הגמרא וכאילו נכתב הרבה מש"כ למי שאינו תמים במעשיו . וי"ל דזה כוננת רז"ל דקשיא ליה בפסוק דאמר כל חלי וכל מכה דכל הוא ריבוי ומחומע ה"בה ומכה הוא לשון יחיד ולכך דרשו להכוונה על מכה אחת שהוא שקולה כנגד כולם כמו שאמר הוא ית' על מכת בכורים (שמות ט') הנני שולח את כל מגפתי מטעם שהיא שקולה נגד כולם וזה כוננת הפסוק גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בהפך התורה הזאת דהיינו מכה השקולה כנגד כולם ומפסע המקרא עלמז מה הוא המכה וכתב אשר לא כתוב בהפך התורה הזאת דהיינו שיתמעט הפגה בתורה הקדושה . ויחשב כאותיות פורחות וכאילו לא נכתב בה מתיקות וטעמי התורה ודרשו חז"ל שפיר זו מיתת הלדיקס ות"ח שביותר נתמעט השגה כמובר וכמה ראוי לנו להתעורר בבני ואנחה על מיעוט ההגה בתורה לאחר פטירת הלדיק הכל ה"ה בדורינו ברשב"י בדורו ולא נשאר לנו תמורתו . או כפשוטו וכי"עיי"ש באריכות :

סליק בעזרי

השמיטה לפ' בראשית

יש ב' הנהגות הלומד בעיון ומעשה מצות הכל לעבודת הבורא ויש בת"י עוב"ז כל מינים שיש בעוב"ז . ויש בני אדם שאין רואים כלל בעוב"ז רק תורה ומצוות וסיוגופים והם בעלמא דחתי . שאין בו אכילה ושתי' ואיתא בשם הגמיר מולאציב המים התחתונים זוכים וכו' (תיקוני זוהר תיקון ה' ומ') כל זה מאחר שהכל נברא מזירופי אופות התורה בכ"ב אלפא ביתא של רל"א שערים והכל בשביל ישראל שאוחזים בתורה שהוא רל"א שערים . ובדרך כלל (כוללה מ') [נראה ש"ל כוללם ה'] וזו אופיות יש רל"א ישראל וע"כ כשנבדלו מים עליונים מהתחתונים ע"י ריקע מים עליונים ומים תחתונים שנברא בהם כל תעטגי עוב"ז והכל נברא ע"י התורה ע"כ מים התחתונים היו זוכים למה אין אנו באים קמי מלכא מאחר שאנו ג"כ נבראו ע"י התורה . ותורה הוא תיות הכל והכל נברא בשביל ישראל שאוחזים ברל"א שערים שכוללים יוד וזו ישראל אחאי מים העליונים הם תורה ומצוות הם קמי מלכא ואנו שנבראו ג"כ ע"י תורה אין מי שיעלה אותנו למעלה מאת שני עליה שהם יוכלו לירד כל מיני תעטוגים ולהעלות החיות לש' לתענוג הבורא המה מועטים עכ"ל : (ס' אור התכמה פ' מזרע מהה"ק ר' אורי פייביל מדיבענקא)

השמיטה לפ' יתרו

לפסוק לא תחמוד

בנו הה"ק ר"י ענאדוויל בספרו אור ילחק אבות פ"ו מ"א ב' ח"ל זה ה"י כוננת הרגון

הרעון ב"ה שאומר לא תחמוד לבסוף שהוא סימן והסיון כשיש בחדם מדה זו של לא תחמוד. הוא הסימן שקיים כל העשרה הדברות וכשעובר על לא תחמוד. לריך להחזיר את עולמי לראשון לאנכי ולא יהיה לך ומסתמא אינו מאמין באלהם בהנורא ב"ה ובהשגחתו ית' לזה הוא עובר על לא תחמוד כי זה שהוא דבוק בחמומתו ית' אינו רואה שום דבר לעלמו וד"ל עכ"ל :

ואלה הם תלמידיו הצח"ק גדולי' עולם הספורסמם וגם אשר היו בהיכל קדישו של רבינו הק' הסניד מולאטשוב. וצוקל"ה זי"ע הגורעים לנו :

- א) הה"ק ר' אברהם יהושע העשיל ממעוזב (ס' אוהב ישראל ורזן דאורייתא)
- ב) הה"ק ר' אברהם מרדכי מפניטשוב (היכל הברכה תנא)
- ג) הה"ק ר' אליעזר הלוי אבר"ק טארניגראד (נוטעס מגדים מלורע)
- ד) הה"ק ר' ארון ליב אבי הה"ק ר"מ נופרעמיטלאן (סדר הדורות החדש)
- ה) הה"ק ר' בנימין מ"מ דק"ק זלאזין (ההבנע רודים שיר השרים בפסוק הגידה לי)
- ו) הה"ק ר' חיים בעהמ"ס בחר מים חיים (שם בכ"ה מקומות)
- ז) הה"ק ר' יעקב יצחק הלוי מלובלין (דברי אמת ויקרא וזאת זכרון לפ' וישלח. כותב עליו מורי והקדמם ס' אולג החיים לסדר במדבר מהס"ק מקאמארנא)
- ח) המגיד הקדוש ר' ישראל נקאזיץ הי' בהיכל קדשו (דעת משה לבנו ז"ל במדבר)
- ט) הה"ק ר' יוסף האבר"ק זמיגראד. (נתיב מלווה שזיל אמונה שזיל ג')
- י) הה"ק ר' יוסף בעהמ"ע גנוי יוסף עה"ת הי' בהיכל קדשו. (שם פ' אחרי)
- יא) הה"ק ר' מנחם מענדיל נולוסקא אבי הה"ק מראפשיץ (רמח"ס לופיס אות ס')
- יב) הה"ק ר' מרדכי מנעסכו (רשפי אש). [וקבלתו מכבוד מחו' הה"ק ר' משה שליט"א מזלינחאו שבעלמנו שמע מהס"ק מהר"י מנעסכו שאביו הה"ק מהר"ם זי"ע לא הי' לו רב אחר רק את רבינו הקדוש המגיד מולאטשוב. ורק פ"א הי' אלל רבינו הקדוש מליזענסק זי"ע זללה"ה]
- יג) הה"ק ר' משולם פייצוש הלוי מזבאריץ (ליקוטי יקרים)
- יד) הה"ק ר' משה מדאלינא בעהמ"ס דברי משה (שם) והוא הי' חותן הס"ק ר"י מראדוויל ז"ל.
- טו) הה"ק ר' לבי ליב מאליק (שה"ג החדש)
- טז) הה"ק ר' שלמה מקארלין (דברי שלום עה"ת בהקדמה)
- יז) הה"ק ר' אברהם חיים מולאטשוב הי' בהיכל קדשו (מזואר בספרו הק' אורח לחיים)

סיפורים נפלאים

הרב הקדוש רבינו יצחק מדראהביטש זוקלה"ה זי"ע הי' לו ענין שתיקף שאמר בידך אפקיד יסן לו ואם אירע שלא יוכל ליסן הי' יודע שעה היזה חטא ואינם רולין לקבלו עד שיעשה תשובה ופ"א שפפש ולא מלא עד שבדק וחקר שהי' עומד במסובת ללוי שטעו לנזות ממרן אלהי הבעש"ט והוא שחק ולא מיחה ותיקף עמד ממטתו ונוה לעגלן שלו שיאסר לו הרכב וכסע חיקף לק"ק מעוזבו לבקש מזונו מוטו ומרן לא הכירו מעולם ולא הי' מכיר אותו שום אדם במעוזבו והלך הרב רבי יצחק לבית מדרשו של מרן להתפלל ועמד שם בזויה להתפלל ובעת קריאת התייה קרא אותו מרן נורה מוריו ר' יצחק זו ר' יוסף ואמר לו שלום עליכם נורי ורבי התלגן על הבעש"ט נוסע דרך כזה ובעש"ט נוח.